

NOORTE ELU

„Kristuse ja koguduse eest”

E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1
 Laekahoidja: B. Espenberg — Tallinna, Imanta tn. 5
 Kirjatoimetaja: E. Ader — Tallinna, postkast 284
 „Noorte Elu“ — toimet. aadr: Tallinna, Villardi tn. 7—1
 „ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1
 „ „ — kirjad „ „ Postkastnr. 284.

„NOORTE ELU”

maksab aastas:

lihtpaberil postiga	1,30 krooni,	postita	1,20 krooni.
heal „ „	2,00 „	„	1,90 „
Välismaale lihtpaberil	1,80 „	heal paberil	2,50 „

Üleskutse.

Aastate kestel, mil on tärgand ja valmind me oleviku usklik-ringkonna ilukirjandus, on saand temale osaks lugematuid arvustusi. Sama võime oodata tulevikus.

Siin ei suuda üksikeist mõista sageli needki, kes muil aladel töötavad südamlikumalt ühistöös.

Kahest suurest lähtekohast on juhitud need arvustused.

Esimest noist võiksime nimetada enam teoreetiliseks: püütakse vastust leida küsimusele, kui kaugel vastab me ilukirjanduse üldse ilukirjanduse nõudele, mõistele? Suudab ta kuidagi kiituda kas või lähedussegi üldilukirjandusele?

Siin suudavad kaasa rääkida vaid mõned meist. Selle tõttu kuuleme sel alal ka vähe arvustusi.

Teine seisukoht on tundund palju teravamana: See on küsimus me ilukirjanduse tegelikust väärtusest ehk kahjust.

On ta valgus — või varjukülg me oleviku töös? On ta olnud noorile kahjuks, tagasitõukajaks, või kasuks, võitjaks? Ka selle taga suur küsimus: likvideerida või arendada? Võta sõnavõimalus me ilukirjanikelt, või julgustada neid algavaid katseid?

Mis puutub usklik-ringkonna ilukirjanduse üldkõnnetilise tasapinna arvustussisse, siis on nende väärtus, pea täielikult arvustaja isiku võimeist sel alal. Siin otsustada objektiivselt, lõplikult — on võrratu raske. Isiklikkus leiab siin suuri võimalusi.

Ent nagu ütlesin: mitte see seisukoht ei otsusta kõige pealt me oleviku ilukirjanduse „olla või mitte olla.”

Ta tegelik väärtus või väärtusetus — meile palju tähtsam.

Arvustused sellel alal on kannatand ühise pahe alt: nad põhjenevad üksiku isiku teoreetilisel vaatekohil ja piiratud kogemusel.

Ent siin just ei tohiks olla eluõigust üksikul isikul: Sellist laiaulatuslikku küsimust saab vastata vaid üldseisukohast, arvesse võttes võimalikult paljude kogemusi.

Reaalsust, tegeliku elu tõsiasju vajame siin, mitte isiklikku sümpaatiat ega antipaatiat, et vastata seda küsimust ja olla siin arvustusvõimelised.

Sellise vastuse saavutamiseks ei ole teht meil seni ühtki katset: on ju me suurim pahe ikka olnud — hüpnosida üksikeist sõnademülinaga.

See üleskutse püüab olla nõrgaks katseks tollel ajal — ehkki hinges nagu midagi sosistaks: ilmaaegu! See puruneb üldise loiduse ja ükskõiksuse ees nois küsimusis!

Ent usun: leidub noid, kellel me ilukirjanduse küsimus lasub hingel ja südanel; noilt ootan vastust.

Nii julgen siis — puhtisiklikul algatusel — kutsuda üles kõiki, kes asjast huvitet, noori ja vanu igast ringkonnast, vastama kirjalikult küsimusele:

„Mida võlgnen ma usklik-ringkonna ilukirjandusele; mida arvan temast ja millisen sooviksin teda näha?”

Tähtis oleks kõige pealt see, et vastused sisaldaksid isiklikke kogemusi sellel alal; kahju ja kasu, mis toonud usklik-ringkonna ilukirjandus vastajale. Tõukes läheneamiseks Kristusele, usule või kaugenemiseks noist; meeletud, mil tärkas ilukirjandusliku kirjatöö mõjul tahe püüda puhtusele, ilule — välja madalusest, või vastupidised; j. n. e.

Väärtuslikud samuti on kogemused teiste suhtes (sest vaevalt küll tülitab end igaüks vastamisega), milliseid küll tuleb võtta palju suurema arvustusega: ei avalda me ju sageli oma viimast arvamist isiklikes jutlemis.

Edasi oleks huvitav ja väärtuslik 2. IV. 29.

Üleskutse kooridele.

Aastaid on peetud Tallinnas Nelipühil alliansi konverentse, millest on olnud suuri õnnistusi kogu Eesti Jumala rahvale. Ootame ka tänava rõhket osavõttu ja Jumala elustavaid õnnistusi.

Aastaid on ka ilustanud neid suuri koosolekuid koorilaulud, millest nautinud nii kõrv kui hing. Võrreldes algaegadega on siiski lauljate osavõtt ühiskoorist märksa vähenenud, nii et ühiskoori on moodustanud peaaegu vaid paar Tallinna koori. Loomulikult ei ole see eduks laulu ettekannete jõule. Jumala rahva laul peab olema kord kui merede kohin. Olgu see võimas ja kaasakiskuv juba ka siin. Selleks kõik koorid kaasa!

teada saada ka me lugejaskonna teoreetilisi vaateid me ilukirjanduse kunstilise tasapinna kohta, arvamisi tema hädusest või pahedest, soove, milliseid sihte tuleks temal jälgida sisuliselt ja vormiliselt (ka keeleliselt).

Lõppeks oleks soovitatav ära tähendada autorid, kes vastajal eriti südamel, olgu hää või paha poolest, ja tööd, mis jätnud jälgi vastaja hinge ja ellu.

Vastused võivad olla nimelised või nimetud. Ankeedi täielikkuse mõttes oleks väga soovitatav aga igakord üles tähendada vastaja sugu, vanus, haridus, elukutse ja ringkond, kus liigub ja tegutseb. Samuti teretuldud on aga ka vastused isikuil, kes ei kuulu kuhugi usklikkonda, ent puuduvad siiski kokku noode ringkonna ilukirjandusega.

Üleskutse tulemusist teatatakse ajakirjus, kus ilmud üleskutsegi. Juhusel, kui vastusi peaks tulema (olen ju valmis sellegi peale, et ei saa ühtki vastust) ühendatakse need ülevaateks ja avaldatakse samus ajakirjus (vastajate nimesid muidugi nimetamata).

Me lugejaskonna vastukajast olnud siin — kas suudame tungida arvustuseni ja vastuseni, mis küüniks kaugemale ühe isiku kogemuspiirest ja oleks selle tõttu ainus väärtuslik, elu-tõsiasjade peegeldajana.

Otsustades tolle eluvuse ja pinevuse järele, millise on sageli ellu kutsund ilukirjanduse küsimuse käsitlemine me konverentsidel ja muil läbirääkimisil, tahaksin siiski loota, et paljudel leidub tunnike vaba aega vastamiseks sellele üleskutsule. Vastasel juhusel sulgeme enesele ainsa tee, jõuda välja tollest viljatust vaidluste labürindist, millises keerleme.

Vastused palun saata enese nimele Tartu, Tähtvere 4—3. E. Mill.

Alliansi komitee paneb seda kõikide laulukooridele südamele ja ootab elavamalt osavõttu kui kunagi enne.

Laulud, mis hoolega ära õppida tulevad, oleksid järgmised:

Vaim. laul.: 87, 327, 406, 499, 534, 536, 558, 562, 583, 621, 635, 647, 653.

T. Kandle hää.: 76, 88, 102, 121, 129, 197.

Siioni laulja: 15, 115, 136.

Ev. laulud: 20.

Alliansi komitee nimel ühiskoori juht

O. Lusman.

Õu

EESTI USKLIKKUDE NOORTE C. E. LIIDU AJAKIRI

Nr. 5

Üheksas aastakäik

1929

KAUGE KEVAD.

Valged müürid varjavad
Umber mu väeti väikese.
Lootused hinges karjuvad,
Et pilv katnud on päikese.

Vihas tuul raagus puid saputab, —
Tajun neid tuuli külmi.
Raheteri üle mu raputab.
Vesistan nukruses silmi.

Kevadet tulemas näen kaugelt, —
Kaugelt ka laulud helisevad.
Ootused hinges sest julgelt
Kevadet vaatama sirutavad.

L.

IGATSUS.

Ma igatsen helgeid päevi
Ja võluvat kevadet;
Ülal sinavat taevavõlvi
Ja päikest säravat.

Ma igatsen lindude mängu,
Milles kiirustus imerutt.
Murui puhkevaid õispungi
Ja jõgede sinivett . . .

Ma igatsen ujuvaid pilvi
Üle sinava laotuse.
Tooks tuuled ju kevade kallid —
Mu põleva ootuse!

Ma igatsen hinges tunda
Mu Päästjat, elutõtt. —
Usulaevukest kevade randa,
Kuhu lailama ei pääse patt.

L.

Õige põllumees.

F. R. järele. Joh. Sarow.

Põllumees sammub üle põllu ja wiskab seemne seemne järele mulda. Ta kõnnak on pühalik, samm järgneb sammule, käeliigutus käeliigutusele. Pruuniks põlenud põllumees on talupoeg jalatallast pealaeni. Ta ei tee oma tööd mehaaniliselt ega mõtlematult, waid kõik, mida ta näeb ja millega töötab oma põllul ja kodu, saab talle igaweste asjade wõrdluskujuks. Kui teised talupojad läksid pühapäeval tantsule, wõi kui nad õhtul kogusid kokku kõikjugu nalja ja lõbu nautima, istus ta kodu oma kambris ja luges. Kõik wõis ta unustada enese ümber, kui luges raamatuid, „oma isa lemmikuid“, ja süvenes paljudesse eluküsimustesse. Armsaim raamat oli talle piibel. Siin olid wiimsed ja sügawaimad eluküsimused auliselt lahendatud ja lõplikult seletatud. Põllumehe pruuni nägu kaunistasid õilsed, waimukad jooned, millised oli omandanud palju lugemise, tõlise uurimise ja järelemõtlemise läbi. Ta oli nõnda siis wastand muile, mõtles talupoeg, ja praegune külwitöö tekitas ta eriti palju mõtteid. „Eks sarnane sõnad“, nii mõtles ta külwates, „mida inimesed kõnelewad, neile seemneterafestele, mis mulda langewad ja wilja kannawad? Kusagil kõlab sõna läbi õhu, langeb kuhugi ja kannab wilja.

Paha sõna kannab paha wilja, hea sõna head wilja. Millist seemet külwas Haedel *)! Oma kirjatöö „Maailma mõistatused“ läbi külwas ta noorte sekka teotusõnu Jumala wastu. Seal tõusis üles professor Drews ja külwas kõrgilt rahwahulkade sekka sõna: „Kristus pole iialgi elanud“ ja trükkimasina abil pääses see sõna tuhandete peadesse ja südamesse, inimesed awaldasid käteplaginaga kiitust, läksid ja kandis seda majast majja, südamest südamesse. „Jeesus on null, piibel muinasjutt, kristlased idioodid. Ja seeme idanes, tõusis üles, kaswas ja kandis wilja — hirmust wilja.“

„Aga mitte üksi selliste rahwaekstajate sõnad,“ mõtles talupoeg, „ei ole mürgist wilja kandew seeme, ka igapäewaseist kõnedest wõib üles tõusta lämmataw umbrohi ja aastate kaupa edasi kaswada teise hingese. Iga armastamata, iga ebapuhas ja kergemeelne sõna jääb kindlasti pesitsema kuulja hinge. — Kas ei leidu inimesi, kes otsiwad kuratlikku röömu selles, kui piluwad roojaseid sõnu weel rikkumatusse hinge? Meile pahimat sorti külwajatele ei tõmba ütski inimlik kohus

*) Haedel sündis a. 1834 — loodusuurija ja zoologia professor Sakjamaal. Tähtsamad Darwini järeletulijaid.

piire. — Do,“ mõtles talupoeg edasi, „weel pahem, kui pahade sõnade seeme on pahade tegude mõju.“ — — — „Aga Jumal tänatud,“ tungis talupoja rinnust, „ei leidu üksi paha seeme maailmas. Umbrohu, pahade kirgede ja eksõpetuse seemne külwajate kõrwal käiwad ka külwajad, kes külwawad ka head seemet. Nad käiwad südame juurest südame juurde, majast majja ja külwawad armastusõnu, lohutussõnu ja igawese tõe sõnu, mis saawad tõlise õnne ja igawese elu. Ja kes on need hea seemne külwajad?“ küsis talupoeg endamisi. „Need on selle ühe järekkäijad, kes siin maailmas wiibides külwas ka elusõnu, igawitusõnu, armastusõnu, ja kelle külwatud seemneterad kannawad sajakordset wilja. Jeesus on see, kes külwas oma elu ja sõna läbi igawitusseemet, ja on pannud ka tema, talupoja südamesse oma sõna ja elu, nõnda et mõtles nüüd oma külwitöö juures meeleldi ja rõõmuga jumalikkudele seemneteradele, mis annawad kord lõpliku ja igawese wõidu. Haedeli, Drewsi ja teiste mürgikülw põletatke ära nagu haganad igawese tulega, iga jumala sõna ja Jeesuse elu jääwad püsima igawesti ja kannawad aulist wilja. Do, kui kallist asi, et tohin olla Jeesuse oma! Kui Jeesuse järekkäija pean ma külwama head seemet elu ja kõnede läbi oma ümbruskonnas!“

Külwitöö oli lõpetatud ja rõõmsalt läks mees koju. Kuidas rõõmustus põllumees, et talle oli selgunud külwates: ta ei ole külwaja ainult põllul, waid Kristuse järekkäijana ka külwaja ta ümbruses elawate inimeste südamepõllul. Ta walmistas ka Jumalale põllu, kutsus omale noori inimesi küllast ja püüdis neid ligemale tuua piiblile. Hoolimata kõigest wastuseisust, mida ta kannatas, ei kaotanud ta julgust ja hoolsa töö ja palwe järele tohtis ta näha wilja küpswat noorsoo südamepõllul. Kaks ta noorpõlwe sõpra said usklikuks Jssandasse Jeesusse. Ja need mõlemad said ühes temaga igawiku seemne külwajaks terwes külas.

Algas liikumine Jumala poole. Loeti ja liewitati waimulikke ajakirju, peeti piiblitunde, waeseile ja haigeile anti abi ja lohutust! Ja Jeesus Kristus õnnistas külwatud seemet, et see kandis sajakordset wilja.

Lugeja, me kõik oleme külwajad, teades ehk teadmatult; meie ülespidamine ja eeskuju, meie sõnad ja teod on seeme. Oled sa külwaja oma Jumala südame järele nagu meie põllumees wõi mitte? Katju läbi ennast iga päew ja iga tund, ka sa oled seda! Ka mina tahan ennast läbi katjuda.

Rikka mehe tunnistus.

Rikas Ameerika rahamees Mr. Ridgeway jutles kellegi noormehega.

„Mr. Ridgeway,“ ütles noormees, „minu tutvusringkonnast olete kõige rikkam ja kadestamiswürsem inimene.“

„Kuidas nii?“ küsis Ridgeway, „minu arwates pole mingit põhjust mind kadestada.“

„Aga mõelge enda päewaseile sissetulekuile!“ hüüdis noormees.

„Mis kasu mul neist on,“ wastas Mr. Ridgeway, „ütlen teile noormees, mida vähem meie maailmalt loodame, seda õnnelikumad me oleme. Rikkus ei wõi päewagi wõrra pikendada mü elu, ei wõi tagasi anda mu noorust, ei wõi hoida minust eemal surma; ja kui ma hauas magan, mis kasu on mul siis rikkusest? Noormees, teil ei ole sugugi põhjust mind kadestada.“

Sõna wõidukäik.

Mu suusõna ei pea tähtjalt mu juurde tagasi tulema. Jees. 55: 11.

Nakral jaanuarikuu päewal istus keegi noor lest-proua oma salongis. Kurwalt wahtis ta läbi laia akna wälja waikselt suurepärasele Dublini linna platfile. Tuba oli peenemaitsefilselt sisse seatud, ta elanik pidi rikas olema; ja feintel rippuwad esiwaneemate pilbid osutafid ta suursugusust. Õnnelik polnud aga pr. B. üsna kindlasti mitte. Ta oli katoliiklane ja waewas end kartliku hoolega oma kiriku nõudeid täites ning püüdis olla selle truu ja ustaw liige. Mõnda aega juba kannatas ta iseäralise süütunde all, mida ta seni weel iial polnud tunnud. Ta tegi kõik, mis wõis, et sest koormast pääseda, aga kõik waimulikud ebainõud — isegi mitte järeljätmata palwetamine — ei wõinud midagi aidata sest iseäralisest koormast wabanemiseks.

Seal andis talle ta pihtiisa ühe praktilise nõu, ta pidawat kristliku heategewusega ennast aidata katsuma. Ta tegi seda, — tegi wäsimatu hoolega ja sai ka mõnikord oma kurbadest mõtetest hetkeks wabaneda. Oli ta aga jälle üksi oma ärarääkimata igatsusega, siis tuli ta harilik kurb meeleolu jälle tagasi. Nii ka täna. Seal koputatakse uksele ja teener teatas küllalisest — pihtisast. Ta wõttis ta wastu. See oli keegi lahke sõbralik preester.

Kui ta daami nii nägi seiswat kurwa näoga ja waiksena, oli ta esimene sõna: „Mis ma küll peaksin tegema, et saarnane troostitu kurbus teie silmist kaoks?“

„Pea, nüüd tean midagi!“ hüüdis ta, „homme pärast lõunat on Rotundi etendus, sinna peate te minema. Kõneleja, kes annab etendust, on läbi ja läbi waimukas ja täis huumorit, peale selle on ta weel wõrratu taskufunstiik; wõib-olla toob see teile lõbusama meeleolu, wõi vähemast paneb ta teid pisut naeratama. Nii siis, te lähete sinna. Ma käfen teile seda kui pihtiisa!“ kirjutas ta naljaka walgusega.

Proua B. teadis, et tema seisuford oli hinge hool-dajale südameasjaks, seepärast ei tahtnud ta teda haawata ja lubas talle Rotundi minna. Siis laskis ta endale pääsetähe muretsema.

Päew hiljem asus ta pärast lõunat teele. Kõigil tänawurkadel osutafid suured kirjult maalitud plakadid

taskumängijat. Pr. B. külastas täna Rotundi esimest korda elus ega teadnud, et see suur maja palju ruume endas warjas; oli seal laale ettefannete, kõnele, kontsertide, teatrietenduste jaoks; peale kuulsa ümmarguse saali ja sammaskäigu oli seal weel palju teisi ruume.

Seal nägi proua B., kuis palju rahwast ühest erilist uksest sisse tungis. Ta järgnes neile ja leidis end peagi olewat ühes kenas, mitte wäga suures saalis. Imelik oli tal, kui keegi talt pääsetähte ei nõudnud.

„Seda tehakse wist hiljem,“ mõtles ta ja istus. Pea pärast seda nägi ta üht härrat astuwat saali teises otsas olewale poodiumile; ta laskis koosolijaid üht laulu laulda. Nüüd tekkis proua B.-l mõte, et ta wist digesse saali polnud sattunud ja taipas, et see siin pealegi protestantide koosolek. Loomult kartlik, ei julgenud ta kõikide nähes saalist wälja minna.

„Hiljem wististi,“ mõtles ta, „kui juba on lauldud, siis ehk leidub wõimalus nägematult ära minna.“

Ta tegi ka katset jels; rutuga pillas ta aga oma wihmarvarju maha, mis peale siit ja sealt üks pea tema poole pöörati. Ta sattus segadusse ja istus uuesti pingile. Nüüd tõusis see härra uuesti üles ja palus. Tähes wõi tahtmata pidi proua B. seda pealt kuulama: ta polnud ka iialgi midagi sellesarnast kuulnud. See oli täiesti teistsugune neist palweist, mis olid tema harilikus

palweraamatus. Mees seal näis nii tõsine, kui ta palus, kuid ometi nii õnnelik, nii rõõmus. See oli, mis teda iseäranis sügawalt liigutas.

Siis seletas kõneleja, et ta tahtwat kõneleda pattude andeksandmisest — just sellest aineist, mille üle ta kõige enam tahtis selgust saada! Nüüd pidi ta kuulama jääma, tulgu, mis tuleb.

Kõneleja luges kahesateistkümnenda salmi Heebrea kümnendast peatükist; ühe salmi teise järele wõttis ta läbi ja seletas seda lihtsalt ja nii selgelt, et proua B.-le näis, nagu paistaks tema pimedasse wõsse äkki lehkpäewane päike: üks ohwer on ohwerdatud kõigi eest, täieline andeksand kõigile, kes seda Jeesuse Kris-

Seest seal lamas ta pihtiisa, kõrgel asetatud ja küünlaisi piiratud lahtises kiristus — ta oli surunud.

tufe nimest otstivad. — See oli see lihtne kõne siis; wahetewahel juhatas kõneleja ka muile kohtadele uues testamendis.

Ja ahnelt nagu pöudne maa kosutawat suwewihma endasse neelab, nii wöttis endasse waene hirmutatud hing jumaliku tõde. Weel iialgi polnud ta midagi sellest kuulnud, nüüd aga tungisid need mõtted ta südamesse, nad tungisid sügawale temasse. Ah, oleks ta ometi weel sellest kuulda saanud! — Kuid jutlus oli lõpul, weel kord palus kõneleja ja koosolijad hakkasid lahkuma.

Proua B. tundis, et tema elu pöördepunkt on saanud. Ta wöttis kofku kogu oma julguse, astus poodiumi juurde ja küsis kõnelejalt tafa, kes ometi need sõnad on kirjutanud, mis ta äsja ette luges. Kõneleja oli selle lapsiku küsimuse üle niisuguse haritud ja hästikaswatatud daami poolt üllatatud, peaaegu hämmastunud. Ruttu tuli ta alla, et temaga rääkida.

Daamil oli aga nii palju küsimusi südames ja huultel, nii et kõneleja oma wastused talle paberile üles kirjutas ja soowitas märgitud kohad piiblist kodus wälja otsida.

„Mul pole piiblit, ja pole mul seefugust weel kunagi olnud,“ tähendas proua B. kartlikult.

„Siis laenan ma teile oma; lugege esiteks punasega allakriipsutatud kirjakohtad; tooge mulle aga raamat jälle tagasi; see on mu suurim warandus.“

Südamlike sõnadega tänas proua B. teda. Helge rõõm südames ruttas ta nüüd koju. Need kaks lühikest tundi olid teda täiesti ümber muutnud; juba üffi ta säraw pilk tunnistas seda. Järgmistel päewadel unustas ta kõik muu oma piiblit uurides. Esialt luges ta erilist allakriipsutatud kohad; need olid talle teejuhatajaks pühakirja edasiuurimisel. Ja walgenes kõik ta ümber. Kõik raskeid koormad, mis teda juba kaua olid rõhunud, oli ta risti alla panna tohtinud ja Jumala rahu tuli lõpuks täiesti ta südamesse.

Nüüd pidi ta piibli ta omanikule tagasi wiima. Weel wiimast korda tahtis ta raamatuse süneneda, — seal kõlas uhkekell ja küllaline juhutati ilma teatamata teenri poolt elutuppa. See oli katoliku preester. Ühe filmapilguga oli ta teraw pilk oma pihtilapses kaks asja leidnud: Üks teatud segadus selle näo joontes, ent tuntavam oli mõju õnnelikust rahust, mis noore daami terwest olekust wälja paistis.

„Mis teiega on juhtunud?“ küsis preester. „Teie pole mulle kunagi öelnud, et Rotundi etendused teile rõõmu walmistawad. Pühapäewal ei kohanud ma teid kirikus, mõtlefin, et olete haigeks jäänud.“

Proua B. kaotas hetkeks oma kindluse. Dieta oli tal alguses mõte oma elamusi salajas pidada, wähe-malt lähemal ajal. Kuna ta aga praegu waimuliku mehega nii järsku kofku sai, siis jutustas ta lapseliku lihtsusega, kuidas ta too kord effikombel teise saali oli sattunud, kuidas ta esmalt oli katunud sealt koosolekult lahkuda, siis aga Jumala sõna wäe läbi saanud kõige sügawamalt tõmmatud; ta jutustas ka piiblist, mida ta lugenud ja millele ta oma rahu ja rõõmu eest tänu wõlgnes.

Tafa, allalastud filmi oli ta kõnelnud. Kui ta nüüd oma awara pilgu preestrile tõstis, läbisatas teda jäine külmawärin. See, muidu nii armastuswäärne mees oli kahwatu sifemisest ärritusest, waewalt suutis ta oma wiha ja põlgust talitseda.

„Andke mulle see raamat!“ käjutas ta iseäraliselt jurutud, pea ähwardawal häälel.

„See pole minu omandus,“ wastas proua B. ja katsus piiblit enda juurde wõtta.

„Weel kord ütlen ma teile, andke siia see raamat. Siin on tegemist ei mitte wähemaga, kui teie surematu hingega. Üks uskmatu, üks ketser tahab teilt teie igawese elu krooni warastada. — Ei, iialgi ei tohi teie käed seda raamatut enam puutada!“

Ta pistis piibli taskusse, heitis proua B-le ühe ühe iseäraliku pilgu, pool wihasse, pool mureliku, lahkudes toast ühegi terwitujeta.

Proua B. jäi kui naelutatult sohwal istuma; ta kuulis, kuis sulgus eestoa ukse, siis majaukse; ka ta südames tundus tal midagi sulguwat, mis teda lahutas ilmast ja üffi jättis nimeta hirmu tundega. Wiimane preestri pilk oli teda tabanud kui surm.

Uinult, kes katoliku nunnakloostris on sündinud ja kaswatatud, teab, milline mõju on preestril ühe inimhingele. Ka mõte piibli omanikule hakkas proua B. südant rõhuma. Tema aadress seisis raamatu esimesel leheküljel; nime oli ta aga unustanud ja seega oli ta ka sellest kaitsjast eemaldatud! Kõige halvem, hirmjam aga oli siiski preestri õudne kirjatunud pilk. Seft mälestusest ei saanud ta kuidagi lahti.

Päew järgnes teisele. Preester, kes ennem tema alaline külaline olnud, ei tulnud enam.

Enam ja enam wöttis proua B. julgust. Ta tahtis ühe wiimase katse ette wõtta piiblit tagasi nõuda. Preester elas ühes wäikeses majas eraldatud linnajaos; tema korteri kõrwal ja sellega ühenduses oli juur nunnaklooster, kus ta juba aastate eest pihtisana teenis. Üks imelik rahutus ajas teda oma endist sõpra sealt taga otsima.

Tema helistamisele awas keegi nunn ukse. Proua B. nimetas talle oma nime ja küsis preestri järele; äkki nagu kivistus minna nägu ja õndselt kõlawal häälel andis wastuse: „Ja, isa Jean on kodus selles toas, palun, astuge sisse!“ Neil sõnul tõmmati enam kui juhutati proua B. ühte kaugeisse tuppa paremat kätt wälisuksest. Kõhe pärast sisseastumist pidi ta aga läbilõikawalt karjatama. Seft seal lamas ta pihtis, kõrgele asetatud ja küünlaiast piiratud lahtises kirikus — ta oli surnud! Jälle hiilis nunn tema juurde ja sosistas täis põlgust sissewal häälel talle kõwa: „Ta suri wandega huulil; see wanne kuulus teile. Teie olete see, kes talle piibli andis. Ja ta hüüdis mulle weel oma surmawoodil, et ta teid selle eest neab.“ — Nüüd lahkuge meie majast!“

Terwe elamus tundus hirmsana unenäona. Ta ei teadnud, kuidas ta sai kurwast surnu toast wälja tänawale.

Jälle möödus paar nädalat. Juba puhusid kewade-tuuled. Püüd lehestufid ning pöösaite Stefani pargis olid tekinud esimesed diad.

Nagu kord ennegi istus proua B. oma toas ja mõtles oma elamusele wiimaseil kuudel. Taft oli nüüd õnnelik uklik saanud. Kindel teadmine, et ta ainus õnnistus Jeesuses, waldas ta mõtteisma terwest; ühe piibli oli ta omale juba ammu muretšunud, ja mida enam ta sellesse süvenes, seda walgemaks sai tas ja ta wanad mured ja ekfirmused ning kahtlused hakkasid lõplikult kaduma. Aga ühest tumedast walusast

mälestusest ei suutnud ta ikka veel lahti saada: kui rääkimatud kurwad ei olnud noore preestri lühike haigus ja surm, ta wiimane pill ja kõige enam nunna poolt kuulnud surija wiimased sõnad! . . . Tähelepanuvääriv, arusaamatu, kui ebaühtlaselt Jumal oma anded wälja jagab. Ühe elulaewukese juhüib ta rahukaldale, ja teise oma . . . ? Mispäraſt polnud Jumal, see, kes on Armastus, mitte mõlemaid, teda ja preeſtrit üheſuguseſt wõinud õnnistada? Mõlemaile oleks ju haruldane juht, üks ja ſeſjama raamat, pühakiri, igawese elu kinkijaks wõinud olla . . .

Sisſeaſtaw teener katkestas ta mõttekäigu, kuna teatas üht tundmatut daami.

Daam juhutati ſiſse; ta oli jügawais loorides ja jäi kõheldes keſet tuba ſeiſma. Enne kui proua B. ſai rääkida, laſkis wõõras oma häält kuulda:

„Seſ riietuseſ ei tunne te wiſtisti mitte mind ära; palun, waadake mulle ſilmi . . .“

Daam eemaldas loori ja proua B-le waatas teatud nunn waſtu, kes teda oli kõhelnud ſel hirmsal ſilmapiigul endiſe pihtiiſa kirstu juures. Tahtmatult wõpatas ta ja taganeſ ſammu. Ent rahuneſ peagi, kui kuulis wõõraſt eriliſel ſoojal toonil ütlewat: „Tõhin ma iſtuda ja teile midagi jutuſtada?“ Proua B. nokutas ja külaline algas:

„Rahte aſja on mul teile öelda. Püüan lihidatt, mul on rutt. Eſiteks: kas wõite te mulle andeſtada üht hirmsat walet? Olen Jſſandatt palunud ja temalt andeſandmiſt ſaanud. Aga ka teilt tahan ma ſeda ſaada. Jſa Jean, teie ja minu pihtiiſa, pole too kord mitte wandega huulil ſurnud, waid teid õnniſtand üd jügawaſt jüdamepõhjaſt. Öhtul enne ta äkilift lõppu, palus ta mind teile teatada, et tema, nagu teiegi, ſelle püha raamatu läbi ſelguſele on jõudnud oma pattude andeſſaamiſe ja Jumalaga lepitamiſe üle; weel ülal igawikuſ tahtwat ta teid ſelle eeſt õnniſtada, et teie teda ühe nii imeliku Önniſtegijaga tuttawaks olite teinud . . . Wõite te mulle nüüd andeſtada?“

„Ja, kõigeſt jüdameeſt!“ hüüdis proua B. rõõmaſt üllatuſeſt wäriſewa häälega, „aga ſiiſki tahakſin ma

teada, loodan, te mõiſtate mind, miſks ei öelnud te kohe ſel öhtul tõtt?“

„Seſt et ma teid wihtakſin. Ma armastaſin ja auſtaſin meie waimulikku ja pidin teid wihtama, kuna te minu arwamiſe järgi tema igawese hufatuſe põhjuſeſ olite. Kuulake edaſi, kui ta oli ſurnud ja olime matnud ta maha, ei wõinud ma kiuſatuſele waſtu panna ſeda kirijaatuſlikku raamatut mitte oma kätte wõtmäſt; eſmalt lehiſeſin ainult teda, ſiis kõiſis mind üks koht, ma lugeſin, lugeſin ja lõpuſ . . . ſeal ſelguſ ta mulle pattude andeſsand ja ma leiſin rahu omas Önniſtegijaſ. Nii on pühakiri mulle eluleiwaks ſaanud; wahepidaamatult uurin teda nüüd. — Ent ſiin on ſee raamat, annan ta teile tagaſi.“

Endine nunn tõmbas piibli omaſt laiäſt mantlift wälja ja pani ta lauale.

„Täna öhtul lahkufin ma ſalaja klooſtriſt ja reiſin Jngliſmaale. Siſemine hääl kääkſis mind piibli teile tagaſi tuua ja teile öelda, et kogu omal eluajal kangel wiibides tahan teid õnniſtada. Teie läbi olen ma jumalaſõna õppinud. Elage häſti, Jſſand õnniſtagu teid. Nägemiſeni ſeal ülal!“

Taſa libiſeſ ta toaſt wälja, ta oli läinud waſtu weel tundmatuile elamuſtele.

Proua B. pani käed kokku. Oli ſee unenägu? Alna all ſeiſwal laual lebas piibel, wälmuſeſt ja kõitelt andiſ tunniſtuſt ſagedaſt tarwitamiſeſt. Ei, ſee polnud unenägu, ſee oli ometi ilmi. See lihtne raamat oli kolm ſurematut hinge pimeduſeſt walguſele toonud, kaſks neiſt iſegi ilma ühegi inimliku mõjuta, ainult ſelle raamatu läbi, rahu Jumalas leidnud. Imelik.

Piibli endine omanik, too kõneleja Rotundis leiti peagi. Ka tema wõis ainult imetella ja tänada, kui ta raamatu eluläiku ſai kuulda wahepeal. Suureks ſai ta hinges töötus — Jeſaia 55 : 11. „Minu ſuufõna ei pea tühjalt mu juurde tagaſi tulema, waid tegema, miſ minu meelepäraſt, ja peab korda ſaatma ſelle juures, kellele teda läkitan.

Tõlkinud H. T.

Süütu nali.

Keegi üliõpilane läks ühel päeval oma profesoriga Lausanne'i linna ümbrusse jalutama. Ühel lähemal põllul töötas waene mees. Sel ajal, kui nad tõsisesse jutuajamiſſe olid süvenenud, ſeal kõndides nägid nad teel paar räbalaid kingi, miſ nende arwamiſe järgi kuulſid mehele.

„Härra professor!“ ütles üliõpilane, „on lõunaeg ja mees läheb varsti koju. Peidame ta kingad ära ja lähme iſe heki taha varjule. Aga ſee wõib naljakas olla, kui ta oma kingi ei leia!“

„Minu noor sõber!“ waſtas professor, „ei ole kunagi ſünniſ enesele waeste kulul nalja teha. Kuid ma tahan teile ſoovitada ühte teiſſugust nalja teha. Pange mõlemasse kinga üks taaler ja peidame end ſiis ſiia lähedale ära.“

Noormees tegi professori nõuande järele, ja mõlemad peiſid end ära. Nüüd ligineb waene mees; kuube ſelga ajades torkab ta ühe jala kinga.

Ta tunneb kingas midagi kõwa aſja olevat, kummardab maha ja leiab kingaſt taalri. Ta imestab, waatab raha üheſt ja teiſeſt küljeſt ega ſaa ſeda nähtawaſti küllalt vaadelda.

Nüüd wahib ta igale poole ja kuna ta kedagi ei näe, piſtab ta raha taskuſſe. Ta tahab teiſt kinga jalga ajada. Kui suur on ta ülſlatus ja hämmastus, kui ta ſealt leiab teiſe taalri. Tundmused valdasid teda. Ta langeb põlvili ja taewa poole tõſtetud pilkudega hüüab ta:

„Oh Jumal, Sa teadiſid, et minu laſtel ei ole leiba ja et minu naine lamab haigena ſängiſ. Seal oled Sa, armas taevane Iſa, mulle ſelle abi ſaatanud! Oh kui hea, kui hea Sa oled!“

Noormees oli ſügevvaſti liigutatud. „Härra professor,“ ütles ta, „ma ei unuſta kunagi oma eluſ ſeda õpetuſt, miſ te mulle täna andſite.“

Kohtu läbi rahusse.

1. Saam. 7.

Otto Stockmayeri järelle J. Sarow

See peatükk, mida tahame siin tähele panna, seab meile eriti selgesti filmade ette, kui pikkamööda ja raske on jälle wabadusse jõuda, kui on end patule orjaks antud, sest ärkamine sünnib ainult wähehaawal. Üks walgustiir walmistab teisele teed; seisukoht, kohamine, südamelikumine, mis tuleb walgusele, on Jumalast ettewalmistatud punkt, millest Ta edasi opereerib oma pühas sõjas patu vastu, oma waenlaste vastu. Rahjuks leidub aga wähe neid, kes käiwad Issanda järele, kes peawad lugu Temalt pärandatud alast ega lähe enam tagasi. Neid wiib Issand lõppsihile vastu, kuna teised jääwad maha.

Israael oli hätta jäänud. Patt on julm isand. Ümberpöörd on meele muutus; ta seisab selles, et panna ise lootus jälle Jumalale, oma tundmuste asemele — selles, et Jumal saab jälle meie mõtlemise keskpunktiks. „Teenige Teda, ja Ta päästab teid.“ Jah — teenige Teda üksi. Ta päästab teid, ja kui siis tulewad teised waenlased, Ta päästab teid ka nende käest. Ta ei jää seisma, waid sõidab edasi oma wõidutõllaga üle prügi, mis wõib olla on kofku kuhjatud aastakümnete jooksul inimeselus.

„Saate ära wõõrad jumalad . . .“ ütles Saamuel. Nad saatsid ära peajumalad — päike ja kuu — Baali ja Astaroti, ja teenisid Jehoowat üksi. Do kui lihtne on elu, kus teenitakse üksi Jehoowat! Oleme me Jumalaga lepitatud, siis teeb Ta ka, et meie waenlased on meiega rahul ja pöörab nende südamed meie poole, kes olid ennemalt waenulikud meie vastu ja kelledelel ikka külm õhk meie vastu tuli. Esimene asi on, et wõdetakse õige seisukoht Jumala vastu. „Teenige Jehoowat üksi.“ Sealt keskpunktilt wõib Issand minna samm-sammult sõjapealikuna, wõites kõik meie wälis- ja siseelu alad. Ta tõmbab wälja oma waimumööga, et wõita, ja Ta wõidab ja wõtab wangi meeled ja mõtted oma sõnakuulmise alla, aga sa pead sealjuures olema ega tohi enam oma Jumalaga mängida — ei tohi olla enam tahesüdamlik ja kaheseelne.

Wõiks arwata, et 3. ja 4. salmiga on kõik tehtud, aga tõsine meeleparandus wiib ikka sügawamale; tunnistus ükfinda, ja kui see ka parim on, wõib tekkida pealiskaudsusest ja olukorra muljeist. Ta ei wii kuhugi ega tähenda midagi Jumala ees. Rahwas seatakse Jumala pühaduse ette. Esimene samm on, et terve Israael kogub end Mitspasse. „Ma tahan Jehoowat teie eest paluda,“ ütleb prohwet, ja siis algab alles kohus. Nad tulid Mitspasse kofku — wärisedes — täis hirmu — teist tähendust ei wõi juurde lisada weetoomisele ja wäljawalamisele. „Sula kui wesi“ tähendatakse siin-seal pühakirjas. See wäljendus tähendab südamete sulamist — nagu waha kofkujulamiist Jumala tuleleegi sarnaste filmade ees; kus ei jää üle mingit julgust ega jõudu. Selles seisukorras tunnistawad Israaeli lapsed: „Me oleme pattu teinud.“ Enne peab palju eel käinud olema, kuni Israael wõis nõnda tunnistada.

„Issa“, ütleb kadunud, jälleleitud poeg ewangee-

liumis, „isa, ma olen pattu teinud taewa vastu ja sinu ees, mu lihalik isa.“ Patuga mängimisel on oma tagajärjed, toob häwitust kombelise inimese juurte aladesse; aga kui wähesed ärkawad arusaamisele elu tõsidusest, sõnakuulmise ja sõnakuulmatuse tähendusest miski neile ilmunud walgustiire vastu! On olemas igawene mängimine jumalafõnaga. Haawamine, õrnetus wõi haigusjuhtumine läheb paljudel enam südamesse kui sõnakuulmatuse Jumala vastu, ja sellest tuleb nõrkus ja iseloomutus oma seaduse Jumala suhtes. Meil on palju suurem wastatus kui juutidel, sest meie omame endi taga igawest tapahwrit, ja kui meie seda teades jääme mingihugusesse pattu, siis kaalub see palju enam. „Me oleme pattu teinud Jehoowa vastu“, oleme kaewanud wilistlaste surwe üle, aga mitte oma eemaljäämise üle Jumalast, kes meid oles wõinud wabastada ja puhastada. „Me oleme pattu teinud“ — ja otse sellele tähendatakse tähtsalt: „Saamuel mõistis kohut“. Sulanud, alandatud, põrmus lamawad, Jumala ees wärisewad inimesed on küpsed kohtule; nende juures leiab prohwet elufõnaga sisseminekut sügawustes, südame aluspõhja ja juurte aladesse.

Kui Jumal hakkab kohut mõistma oma rahwa üle ja neid puhastama, siis liigutab waenlane end rohkem. Kui Jumal wõib kord nii kaugele minna, ütleb waenlane endamisi: „Ma tahan ka seal juures olla,“ ja tõuseb alles üles. Aga ei tarwitse hirmuda! Sa oled õigel teel; et wõitlus palawamaks läheb, on otse tõendus, et oled õigel teel. Ma ei tea, kas kurat teadis, milleks Israaeli lapsed olid end Mitspasse kofku kogunud. Waenlane ei tea kõik, mis sünnib Jumala ja Ta laste wahel; Tal puudub arusaamine jumalikkudest asjadest; aga ta märkab, kui tal ahwardab miski ohwer kaduma minna ja tõuseb siis kohe jalule. Wilistlased arwawad, Israaeli lapsed koguvad end kofku, et sõida nende vastu. Ei, see ei ole nende nõu; waid nad tahawad rahu teha oma Jumalaga — iseenelele sõda kuulutada — kepi enese üle katti murda ja welda: „Siin oleme me oma häbi ja teotusega; oo Jumal heida armu meie peale; ole mu'le wilisale pühale armuline — ma olen ebapühalt elanud, mittejumalikult mõelnud.“

Müüd wõiks mõelda, kõik on wõidetud; aga uus häda tõstab pead. Wilistlased tungisid peale. Jumala rahwas, jumalalaps, oled sa kord korras oma Jumalaga, siis ei pruugi sa enam karta — jää kohtu- alusena Ta jalgade ette, siis katab Ta sind, ega tee seda iialgi kindlamini, kui just su olemuse alused lamawad paljalt Ta ees. On Jumal sinuga walmis saanud, siis on see Tal wäike asi su waenlastega walmis saada. On inimlaps nii kaugele, et tal enese üleandmine Jumalale täiesti tühine asi on, siis astub terve põrgu ta vastu üles ja teeb kõik mis wõimalik, et takistada seda ja otsib kõik üles, mis elus korras pole. Seepärast peab olema kõik wähiha asjani korda seatud, et Ju-

mal mõiks wiia oma alandatud rahwast armust armu. „Ara karda wilistlasti, karda iseennast ja hoia oma Dnistegija poole.“ Ta kaitseb sind su enese eest ja waenlase eest. Jumal on suurem kui meie süda. Ta wiib oma kohtu täielisele mõidule Jeesuse Kristuse päewal.“

Mitspa on kohtupaik, ja seepärast on ta ka koht, kust mõit wälja läheb; ja see on väga tähendusrikas. Igatsed ja mõiduelu, siis astu esmalt kohtu pinnale, anna end üle Jumala pühadusele, julge end terwelt Tema kätte usaldada. Ei sõjawäe mõimu läbi, ei abiwägede koguniise ja meie wiimse jõu kokkumõtmise läbi ei saawuta me mõitu, waid kui laseme endi üle kohut mõista. Nii palju, kui laseme endi üle kohut mõista ja käime kohtualuseina oma teed — kui needmisalused, kes ei wõi midagi ja kellede juures pole midagi head — niipalju on meil mõitu ja oleme taetud igast küljest. Et see waenlast ärritab, on loomulik, sest ta teab, et selle läbi mõidame, kui seame oma asjad Jumalaga korda ega ta saa siis meist ühtegi. Aga ta teeb, mis tal mõimalik on. Wilistlased tõusewad üles ja Jisraeli lapsed ei mõista veel Mitspa

Põletamisohwer põletati täiesti ära põletamisohwri altariil, ja hädaohtude ajal peab meid leitama lamawana põletamisohwri altariil Jssandale täiesti üleantud inimestena, kes kõigega mida nad on, waatlewad end Tema omandusena. Siis mõiwad wilistlased tulla ja meid sisse piirata — Jssand kindlustab meie piirid. Esmalt ohwerdab Saamuel põletamisohwri ja ja siis peab preefriteenistust. See toimub kahel wiisil — ohwerdamise ja palumise läbi. Gimene aga peab eel käima. Ta ohwerdas tallekse ja tõi seega terve rahwa Jumalale anniks — selle muutliku rahwa, keda ei mõidud usaldada. Siis palus ta ja Jehoowa kuulis ta palwet. Me peame asjad käest ära andma, peame usaldama oma armsaimad Jssanda hooleks, muidu ei wõi me heita oma mured ja kitsikused Temale. On aegu, kus weed tõusewad nii kõrgele, et meie ei wõi muud teha, kui kiskendada, nagu meie Jssand ja Meister on ohwerdanud Keetsemanis palweid ja alandlikke palumisi väga suure kiskendamise ja silma-weega (Heebr. 5:7). Need on murranguajad, mil hädaoht tõuseb kõrgeima tipuni, aga Jssand on siis

Narwa juga.

tähendust. Dige kohtu alt läbikäimine sünnib ainult Kristuse risti all. — Kui wilistlased tulewad üles Jisraeli laste wastu, kardawad wiimased. Karda Jumalat, siis ei pruugi sul karta maailma hiiglasti. Jumala ees ei ole suurt ega wäikest. Mis maailma silmis maksab tugewana, sel ei ole Jumala silmis mingit wäärtust. Ta mõidab nendes, kes on rõhutatud südamel. Rahwas tuleb nüüd Saamueli juurde ja palub: „Ara ole wait kiskendamaist meie eest Jehoowa, meie Jumala poole, et Ta mõtaks meid päästa wilistlaste käest!“ Me mõime belda: „Siin on enam kui Saamuel.“ Meil on Atempreester, kes ei wäfi appi tulles. Ta on alati selleks walmis ja me mõime julged olla igal ajal Ta ülempreesterlikule eestpalwele. Dnn meile, kui usaldame kõik Tema hooleks! Siis ei jookse meie ka nii palju inimeste juurde. Jssand kingib ka meile sageli preeftrihinged, kes wastutawad meie eest ja keda mõnikord on rohkem, kui me oleksime oodanud, ilma et oleksime neid otsinud. Tema lapsed tohiwad olla kaastõelised; aga meie ei tohi panna oma lootusi inimeste eestpalwele, waid üksinda oma Jumalale.

ligemal kui italgi enne. „Wilistlased tulid . . .“ Neil oli õigus, kui nad ütlesid: „Nüüd on paras aeg,“ aga nad tulid liiga hilja. Kui sa seisad põletamisohwrina õiges wahakorras oma Jumalaga, oled Talle kõik üle annud, siis tulewad wilistlased alati liiga hilja. Siis ei ole see meie, waid Jumala mõitus. Lamame me altariil, siis liigutab Jssand ennem taewast ja maad, kui et meid saatuse hooleks jätab.

Jssand, me tahame belda Sulle sel waiksel tunnil oma südamest, nagu juba sageli laulnud oleme:

Nüüd ihu, hinge, waimu Oh süüta oma ohwer,
Sull' Jssand ohwriks toon, Sind usus ootan ma,
Sa minu Atempreester Dotan, ootan, ootan,
Ja kallid armutroon. Mind risti tulegal!

Sinu pärast üksinda olgu see! Ole täna ja alati meile Jssandaks, meie wälis- ja siseelu juhatajaks ja walitsejaks, kes walitseb kõige üle oma ligioluga. Mõta wangi meie meeled ja mõtted risti sõnakuulmise alla Sinu Waimu juhatusel alla, et me tõsiselt lamaksime põletamisohwri altariil ja waimus Sinu jalgel. Amen.

Taevaminek

C. E. konverentssitt Narvas.

„Narva on kuulus oma usu ja armastuse poolest,“ nii ütles keegi teise kaalumisele, kas võtta konverentssile või ei. Pea samal põhjusel meelitati kaasa ühte teist ja ülestõusmispuhade laupäeval, kui rong weeres Narva poole, wiis kaasa üle 30 noore Tallinnast konverentssile. Laulbi, jutelbi, waadeldi lumitatte alt wabanenud luitunud maapinda ja imeteldi kõrgeid majasteelike kunsti tumedail metiajerwadel. Siis kui peatus rong ähktides lõppaamas, nägid wäljaastujad tittawaid nägusid, wõisid juruda awitajaid käsi. Kui siis jõudsi me kodu-esse Petaaniasse, mis oli pidulikult ehitud ja sejatades kuulsime terwtuslaulu, ei kahelnud enam eelnimetatud laules.

Rõõmu wähe meie päewil. Narwa seda leidub ja iegi meie — usklikkude riidades sagedasti kurbunud nägusid, särata silmi. Ja ometi oleme määratud õnnele, sügawale, tõsisele rõõmule. Kuidas saada kätte kadunud rõõmu ja mille läbi võib kaotada selle elu õnnestawama omaduse. Seda tahtsi me panna tähele käesolewal kokkutulemil.

Selleks konverentssile moto: „Sest rõõm Jehoowa pärast on teie ramm!“

Särawalt langebid päitelefiired ruumi ja wõimjalt kuulutajid kirikutellade helid: „Kristus on üles tõusnud“, kui kogusime esimesel pühäl palwekoosolekule. Õnnistusi wooslawaid palusime temalt, kes on tõusnud jumaliku ja wõitunud pimeduse wäed.

Järgnesid teemifõned. Esimest neist: „**Mürje rõõm**“ kirjutas w. Edg. Rosenstrauch.

Rõõm kuulub jumalariiki. Seepärast ei wõi rõõmu kui jarnast naitseda laatanu walitusse all. Seal waid kurbus, pettumus, walu. Usklikud, hetkedeks rõõmustawaid kochi on õfitud teisiti wiimases. Üks neist — kunst. See esteetiline ilm, kättejaadaw waid wähestele, jõuab rõõmustada waid niikaua, kuni nähakse kunsti saawutist. Kõlblike elu rõõm. Wõnngi sellest tunneb hetkelist, mõõduwat rahuldust. Ei wõi ka seista külluselul rõõm. Seda näeme piiblis kättatud rikka mehe elust, kellelt nõuti hoolikmata warandusest hing. See nõue lahutas teda kõigest, millest seni ta tunnub rõõmu. Üks walulsem, petlikum rõõmudest on patuelu, elumaitsemise rõõm. Mõõdaminewaks rõõmiks wõib ka lugeda üürikest uhwelu wastuwõttu. Jeesus on jarnast wõrelnud kaljupealse maaga.

Päästmisrõõmust tõi mõtteid esile w. M. Wolmer. 1. Kuninga 19:11—12. Kui waatame Iisraeli rahwa elu prohwteti Selia ajal, näeme, et nad olid oma rõõmu kaotanud patuga mängides. Oli waja esimeses järjekorras wäljapääju patust. Selleks ütles Jumal Seliale, kui oma rahwa juhile — tule wälja. Meiegi rõõmu lõpetawad me rikutud iseloomu wead. Jõuetud aga oleme nende parandamiseks. Siiski — kostab hüüe — tule wälja Kõlgata risti juurde. Seal wabanemine kõigist pahedest. Astmeid pääsemisele on neli. 1) Tuul — Jumala Waimu hää, haaraw ühikuid wõi ärataw hulli. 2) Wäriemine — läbibstab see neidki, kes näinud enda kõlwatuist. 3) Tuul — Püha Waimu kui lootuswäde. 4) Wairne hää — see auhline tunnistus, mis täidab päästetud hinge risti all: Ta werearmust jumalalaps.

Järgnes w. B. Singi referaat: **Singedewõtija rõõm**. Taaw. 1. 126. Jumal omas armukülluses pole annud meile waid päästmisrõõmu. Et läbi elada hingedewõtija rõõmu, peab omama päästmisrõõmu. Sügaw, puhast rõõm hingedewõtmises on waid püüe näidata hukkumale teed wabadusele. Palju on tööd sel ajal, kui põleks me hinges tung päästa hingest werepalgaks Õnnistegijale. Sellestki töös ei puudu kurbused, walu ja meeleheite silmapilgud ning õõwarjud. Kui poleks aga neid, ei tunneks töötaja nii suurt rõõmu wõidul. Hingedewõtija rõõm ei lõpe kunagi. See, mis elame üle siin, on waid protsendid põhikapitalist, mis saame ülal.

Pärast lõuna wäheaga kogusime terwtuskoosolekult. Esimesena wõttis sõna w. A. Sildos. Ütleb, et lõngewat sügawat tänu ruumide eest, kus nad ka waimlikelt eriliselt õnnistusi on wõinud üle elada. Wead, mis tulnud ette, parandab ju meie Iisa. Järgnes terwtusmuusika. Et wõitsemise konverentssilt mitte ainult ühte Kristuse kingitust — rõõmu — kaasa wõtta, waid teda kõiges — terwelt! Waata, ma tulen nobedasti. Joh. 13:34; Joh. 15:5. Need olid mõtteid, mida kuulsime terwtustena, joowidenä.

Lasunud tumedamad warjud linnale, sest uppunud ehha walguslunings. Elanud üle õnnistusrikkaid tunde noored, kelle hinged juubeldawad, ning imestawad armastust wabastawat. Kuid hulgab efiwaid, wangistatud inimlapsi, lunastatuid, kuid põgenewaid. Kui teaksid nad, millega õsteti neid wabaks. Ses igatsuses koguti kokku õhtul äratuuskoosolekule. Awar jaal täitus wiimse wõimaluseni. Esimesena kõneles w. A. Pittjaan Matt. 22:11—12. Kas pole patutud pulmatuste neile kõigile. Kui ei — siis tehakse seda täna. Wõib-olla ei ulatata seda mõnele forbuwalt.

Joh. 29:24—29 üle rääkis w. B. Kõljo. Kristus on täiesti üles tõusnud. Wõnda wastuwäidet kättades tuli iftagi lõpptulemus — Ta on üles tõusnud. Kõnebe wäheagadel wõidi kuulata foorilaule ja fooslofid. Järgnes koosolek neile, kes igatsesid wästu wõtta pulmatuste ülestõusnud Eluwärstilt. Ja tänu Ta juurele armastusele wõisid mõnedki üle elada päästmisrõõmu.

Teisel päewal pärast palwekoosolekut, kus kuulsime, et tihti ei täideta palwed, sest ei ole need jaadetud üles Jeesuse nimel, wõisime weel tähele panna rõõmust.

Esimese: **Töötaja rõõm**, w. J. Laar. Matt. 20:1—16; Joh. 5:17. Loomistöö on olnud Jumala käes algusest. Meie päästmitseks Jeesus töötas maa peal, kuna nüüd tööd jätkab taewas me eest paludes. Aulikem töö tal esõ tühandaastases rahuriigis. Ka Püha Waimu töötab meis, et omandasime Jeesuse näo jarnaduse. Loomulik siis, et iga hirtutu töötab tema wiinamäel. Töö, mis saab ta meie rammuks, on hingede päästmitstöö. See ei jää wiljata, kui on tööd tehtud põlwele. Rõõmuta tööd leidub ka — see on töö, milles püütakse täita kästu ega põhjeneta armuõpetusele.

Andmisrõõmust kõneles w. B. Kõljo. Õtje, sügaw ja puhast rõõm wõib peituda andmitse. Sest waba on see tundeist, mis

on seotud enesearmastusega. Seepärast o^h see rõõm õigem, rõõm, mis wõib jaada rammuks. Suurim andjast wanas seaduses on Abraham. 1. Moos. 12:1—3 peitub andmise mõte. Et teostada oma plaani terve inimkonna päästmitseks, tarwitas ta Abrahami. Loobudes, maha jättes sugulased, isamaja, jõudis ta seisukohale, kus Jumal on kõiges ta rikkus — 1. Moos. 14:23. Andmisrõõm on alles siis rõõm, kui see and meile esile kutsub wõitluste. Tihti saab aga meie rõõmu wargaks Iisrael — meie eneste teed. Seni pibi waimika Jumal Abrahami esmas, kuni oli see walmis ära andma Iisraeli. Siis tuli rõõmu kõrgustik — Iisat j. o. naer. Ka seda oli walmis õhwerdama ta. Nasfeim on meil õhwerdada oma mina. Kuid siis järgnes sügawaim rõõm. 1. Moos. 22:14 on altar, kuhu kõik juudame wiia. Meie pühitsemise rõõm on waid selles, kui wõrt meie ise oleme altaril.

Rõõmu wiimast kättust: „**Uhwelu rõõm**“ kuulsime w. A. Pittjaanilt. Meie päewil on wähe rõõmu ja kui waatame Hiiohi, Taaweti elu, oli neilgi tunde, kus puudus igatsugune rõõm. Kuid wiimane neist kaotas selle pattu kinni pidades, kuna Hiiohi rääkis sõnu, mida ta ei tunnud. Meilgi on tihti kurbust äraandmata asjade pärast ja pimedail hetkedel. Wiimaleis — tumedail tundidel aga on wõinud paljud isikud piiblist, mätrid ja ka mõned meie ajal jääda rõõmsaks ujuks. Kõnnusele, kuidas saada rõõmu ja milles see seisab, wastab Kaal. 5:22; Rooma 14:17; Ap. 1:3:52, et see käib kaajas Püha Waimuga. Seda rõõmustajat waimu saame palwe läbi. Luuta 11:13; Joh. 16:24; Ap. 1:4:31; weel sõna uurides ja seda wästu wõttes: 1. Tes. 1:6; 1. Joh. 1:4. Rõõmu tegureiks on weel üksmeel ja Kristuse jurna mälestamine — Ap. 2:46 — ning ohsaamime Jumalaga. Sellega olid läbi konverentssile kaswatuslikud teemifõned rõõmst.

Pärast lõunawäheaga w. J. Laari juhatusel peeti pühitsemise koosolek. Kuulsime et peab iga päästetu kaswama sõna tundmises, enese üle kõiges walikema ja palwe hoolikema teistegi wigade eest. Järgnes tunnistusi mitmelt. Eneses me efiwad, nõdrad, kuid tema armus ja wäes on me jõud. Sellest kiitleb iga rändur taewateel.

Kell 7 algas samases ruumis lauluõhtu. Saal jällegi täitunud rahwaga. Narwa Sein. Risti ja Tallinnast tulnute ühendatud laulukoor kandis ette palad wõrdlemisi õnnestumult. Solistidena esinesid õ. S. Kud-son, w. w. W. Postman, B. Kõljo ja A. Wink tšello. Weel allatas meid Narwa wiulukoor, mille ettekanded huwitawat naudingut pakkusid. P. Singi lühite kõne kättas piisarate põhju. On olemas jonn, filmakirjaluse, kahjuwalu, patukahetuse-nutt, milledest wiimane rõõmunutuks muutuw. Pärast lauluõhtut oli weel järelkoosolek, kus wäsi mõnigi nuttis kahetuse- ja rõõmupisaraid.

Kõlmanda püha palwekoosolekul w. B. Sinf joonis, et wõitsemise tagasi minna elu kui Iisraeli rahwas kord sõjakõigult kaasa wiies warandusi, mida jättis jaganamiseks. Järgnesid fõned: Noorjootõd wäljaaated ja töowõimalused meil ja C. E. laste töö: Päätepaistetoimkond.

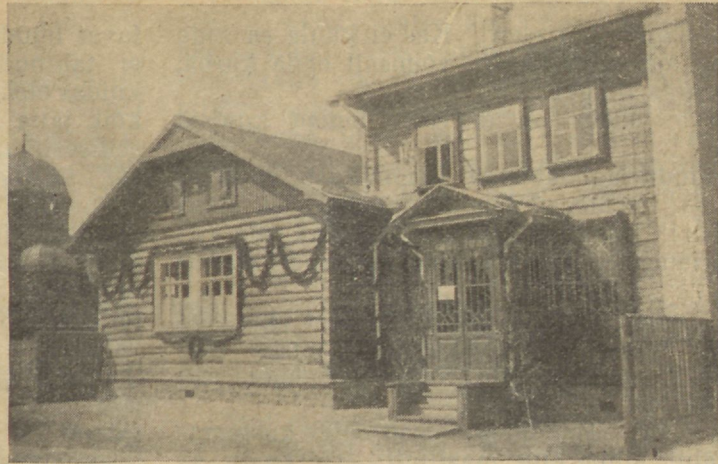
Esimeselt teemist kõneles w. Edg. Rosenstrauch. — Jumala teada on tulewik. Meie, inimesed, ei näe seda. Wõime waadata minevikku — mäletada ilusaid aegu, mil tööstis noorsootöö päike suurelt, säravalt. Siis paremad olid töövõimalused sõjast ja hädaoludest pehmenenud inimühenduste juures. Praegu on meil olemasolu, töö võimaluse mured. Kasvendatud on töö tuimuse, leiguse tõttu. Matt. 6: 25—34 ei käsi Jeesus muretsema nähtava olukorra pärast. Eks ole elu enam. Elanud teistigi neid raskusi üle. Kristus mõistab ka meid. See pärast me waade eimene ja pühim — üles. Elu meis — armastus. Enimistegi vastu tähtsaim — kuigi siis langetid kõik illusioonid me noorsootöös.

Teiselt teemist rääkis w. A. Pittjaan lugedes Luuka 10: 33, 34; Jeesuse töö suuremalt jaolt oli haigete juures. Jälgides tema eeskujul, peame hindama seda tööd. Haigewoodil on sageasti koht, kus Jumal saab kätte neid, kes seda terveina poleks lastnud. Ja dige harva taganevad uuesti inimesed, kes õppinud tundma Päästjat haigewoodil. Seepärast on see tähtsaimad töid, mis peaks enam olema südamele.

Lõunawaheajad mööduvad enamal jaol linnaga tutvumiseks. Seistes kohava jao ääres sai selgeks, miks tihti võrdelkalle patuga mängimist joale lähenemise kardetavusega. Siin selgus, et ei mingit lootust pääsemiseks sellel, kes on sattunud jao lähedal wekeerisesse. Veel saime luba siispääsemiseks wanadesse kantidesse. Huwitawat linna ülewaadet pakkus pilk kõrgest Hermanni tornist.

Armsamaks, soojemaks kohaks Narwas jäi siiski kodune Petaania. Hinges tuitas waluline kurbus, kui wiimast korra lahtumiskoozolekut kogusime kokku sinna.

Ah, siin maa peal ikka need waluga se-

Narwa „Sinise Risti“ palwela, kus peeti Ülestõusmisepühade ajal 6. waimulit C. E. konverents.

gatud rõõmud — ilusad tunnid kurwas-tawate lahtumishetkedega.

Kui wanemad Jeesusega läksid Jeru-jalemma, taotasid nad ta tagajitulekul. Do, et ei elaks läbi seda üksti selle konverentsil, waid et wõiksimine õelda rõõmuga: Jä-jaand, me filmad on ju õnnistust näinud! Hea, kui oleksime, kui Jisraeli rahwas Neemia ajal ühe kõega tehes tööd, kuna teisega hoides sõjariista. Päewad on siin olnud ilusad kui kord jüngerile ilmutus-mäel. Poleks aga need tunded, mis koo-wad tundeid möödudes, waid saaksid jõuks, mis jätkuks ka edasijärgmiste teistele. Need olid soowe ja mõtteid, mis õelbi lahtumi- seks. Lauldi palju — ei tahtnud lõppeda ettekanded. Aeg aga nõudis lahtumist. Lõp-

peks veel üks liigutawamaist järekkoozole- tust, kus P. W. tegi auulist tööd.

Käes oligi hetk, mil surusime kätt arm- saile ja ruttasime jaama. Seisits neid veel jaamaesijel ja waitides waatasime üksteist. Mida rääkida veel lahtumishetkel, mil õel- bud kõik soowid. Pea liitus rong ja kuul- des waid rataste monotoonset mürtsumist, lahtusime Narwast.

Kui kord seijame Jsa kodus, kus ei ku- nagi enam suru pisaraid ilma lahtumis- walu — näeme sellegi konverentsi wilja. Seni aga lapselikus usus ulatades käed Tema kätte kõnnime siin, kuni kogume Ju- mala trooni ette lauldes tapetud Talle wõimast kiituslaulu, mis kostab kui wee- hulga koshin. B. Wolmer.

Enne, kui nemad hüüawad, siis tahan ma wastata.

Sej. 65 : 24.

Õpetaja J. B. Meyer jutustab oma lapsea elamustest järgmist:

„Seal koolis, kus käisin, olid mõned poisid, kes tegid mu elu raskeks. Olin alles 11-aastane wäike ja nõrk ega usaldanud kaewata nende tooruste üle: Ühel päewal, kui mind harilikult veel enam olid pi- nanud ja kui palusin, et nad mind wabastaksid, ütlesid nemad: Sa pääsed lahti tingimusel, kui tood meile homme wälismaa postmarke; wastasel korral saad tunda meie rusikate tugewust. Mina lubasin, sest sarnaseil hetkedel wõisin lubada neile, mida nad iial tahtsid. Mul ei olnud aga aimugi, kust oleksin wõinud saada wälis- maa postmarke. Seft on juba kaua aega tagasi, ega olnud sel ajal midagi kuulda postmarkide korjamisest. Abituse tundega läksin koju ega teadnud muud, kui paluda. Palusin kõigest südamest. Dõselgi mõtlefin hirmuga selle peale, mis mulle juhtub, kui ei saa soo-

wituid marke. Ei olnud naljaasi tunda piina suurteft poisitelt. Saabus hommik, hommikulaul ei olnud mingit märki postmarkidest, ei olnud sündinud mingit imet. Olin masendunud, ega julgenud rääkida enda hirmust. Just enne kooli minekut küsijin isalt:

„Jsa, on sul wälismaa postmarke?“

„Smelik, et sa just täna küsids,“ ütles ta, „saan harwa ärikirjawahetuses neid ja just eile sain mõned, mul on nad fotis, siin nad on.“

Jsa ulatas mulle margid ja mina ruttasin kooli. Kooli uksele juba kohtasin mõnda minu kiusajast. Nad olid hämmastunud, kui ulatasin neile postmargid. Seft ajast muutus nende suhe minusse täielikult, nad ei tei- nud minule enam paha. See palwekuulmine mõjus jügewalt minusse, seft tõestufid sõnad: „Enne, kui nemad hüüwad, siis tahan ma wastata; kui nemad alles räägiwad, siis tahan mina kuulda.“

Ma elan!...

Ma elan! Ma elan! Kas ei kuule sa seda hüüdu kajavat vägevalt, võimsalt enda kurba, igatsevasse hinge?!

Terve loodus on ärkvel; nemad kuulsid hüüdu...

Liudude laul läbistab hommikust kevadist õhku — ka nemad kuulsid hüüdu. Ma elan! Ma elan! Inimhing, kuula, jäta kõik, ela ka! Ela Kristusele, ära ela enda noorusele närbu-vale...

Ma elan! tungis hüüd õudsest külmast hauast, tungis läbi sõjakiiivrest, tungis üles kõrgele, kus tervitas teda rõõmsa juubeldamisega terve loodus.

Ma elan! Too hüüd seisab sulgi kustumatuil tähil silme ette maaltult. Ta kajab su kõrvu tänagi ergutades: Ela kaasa! Ära lükusta enda kõrvu, ära tee südant kõvaks! Kas ei tunne sa, kuidas su hing on rahutu, kui kuuled jällegi hüüdu: Ma elan! Oo inimhing, ära ela elule kaduvale, ela Kristusele jäädavale! —

Kuulsin toda hüüdu ammu, ammu... Kui olin tibatilluke, alles süütu südamega laps. — Kuulsin hüüdu, elasin kaasa — hüüdsin ka kriiskava lapsehäälega: Ma elan! Ma elan! Kuid ma ei eland Kristusele jäädavale, vaid elasin lapsepõlvele, kuldsele, kaduvale. —

Möödus too lapsepõlv, sirsusin suuremaks, sain vanemaks, — möödud oli lapsepõlv, kuldne, kaduv!...

Ent olin ellu astuja. Ellu, mis säras kaugel tuleviku foonil, kutsudes, meelitades, töötades palju — — palju — — õnne, kuulsust, au! Pimestatud silmi, mis nägid ainult tähtede-sära, kus pesitses palju töötav noorusõnn, astusin ellu rõõmuga. Ent seal jällegi kuulsin toda hüüdu kajavat võimsalt ilutsevasse hinge: Ma elan! Ma elan! Ja mina hüüdsin ka kaasa, täis noorustuld — ma elan! Ma elan noorusele, palju töötavale. Aga äkki, kesk vaimustavat hüüdu, kesk naeratavat õnne, astus tume vari mulle ette eluteele, mis täis päikeseküllust.

Tahtsin veel hüüda — seal ligines ta, ja surus jäise sõrme huulile, ja ma ei saand hüüda.

Nii vaevlesin aasta, abi otsides igalt poolt, tahtsin hüüda rõõmsas seltskonnas — pead pööritava santsukeerus, kuid ikkagi toosama jääne sõrm huulil.

Aasta oli möödud, kostis jällegi hüüd: ma elan, — kuid nüüd kutsuvalt, meelitades. „Ela kaasa, ela minule, saavutad vabaduse, ja eesmärk on palju kaunim, palju töötavam, — jäädav. Aga raskem on sinna jõuda, tuhanded algavad eluteed, sajanded jõuavad eesmärgile, ole üks neist!“

Nüüd kasvas imelik rahutus hinges, ent otsisin rahu. — — Jäine painaja oli huulilt kadund, asus südamesse, oli kooskõlas rahutusega — suu oli vaba, oleksin võind hüüda süti-

tavat hüüdu: Ma elan! Kuid nüüd vastandina ei tahtnud elada. Tahtsin surra. — — Oo, kuidas oleksin tahtnud surra, elule selja pöörda — kõik jätta... Kuid oodatav ei ilmud. Kui sellisest kummalisest soovist minu sõbrad kuulsid, ütlesid, et olengi juba surnud, sest ma ei suutnud enam nendega kaasa elule hõisata. —

Oo, sügisõhtud melanhoolsed, mil lehti kuldseid läbi sõrmede poetasin, ja silmi tõstsin tumedasse kõrgusse, kus mässasid kohutavad tormid, püüdsin uputada mälestused, kaunid — valusad — pisaratega üle uhutud. — Oo, siis igatseisin surra, ununeda ilmast, mis nii palju töötav oli olnud, ja nii magusalt vastu naeratand. — Ununeda ja kaduda sügisuttu — teadmatusse. Vari olla ja varjuna kaduda — kaduda. — — — — —

Uneta ööd! Ööd, mil vihm vastu aknaklaase pisaraid piitsutas, siis niisutasin ka oma patja pisaratega. — Und ei olnud, uni ei tulnud, ega tahtnudki und. Surusin õhetava põse vastu külma akent, vahtisin liikumatuil silmil mustendavasse salapärasesse kaugusse... Püüdsin saladuskatet ära tõmmata, mis osutus aga asjatuks...

Ah ilus ja valus oli siis unistada, õhklosse ehitada, mis varisesid aga samal momendil kokku, ahervart järele jättes. Hüüdsin meeletult surma, tahtsin end külmadesse kooljakätesse visata...

Nägin end kirstus lumivalges, ümbritsetud viimseist sügislillist helgeist, veripunaseist ja lumivalgeist nelkidest; nägin, et nii mõnigi pisar langes kirstule valgele, nagu kombe pärast... kellelgi ei olnud minust kahju, neil oli heameel. Sõbrad, kes olid nii lähedal südamele seisnud, unustasid, otsisid uue ja elasid edasi. Seal ärkasin unistusest, valusast — tumm meeheide valdas mind:

„Ilm, sa oled mind petnud!!!“ Pisaraid enam ei olnud — valu ja pettumus, mis mind valdasid, ei suuda kirjeldada...

Ent veel enam kasvas rahutus piinav... Tahtsin kiirelt loobuda petlikust õnnest, mis vaid nii üürrike oli olnud. Seal tärkas uus mõte, vast suudab mind muusika rahuldada?

„Muusika, jah ainult neist sügavusist saavutan rahu!“ mõtlesin ma. Ent siis kuulsin muusikat. Süvenesin tema sügavusisse, sealt lendasin jällegi õnne kõrgusile, vahel viibisin ka valude orus, ent sealt jällegi tõelikkusse. — Hetkeks ainult suutsid kuulsad helitööd hinge rahuldada; kui lõppes muusika, lõppes rahu, ja veel piinavam rahutus näris südant. Ei suutnud muusika maine, kaduv, rahuldust anda. — Lah-tiseks jäid südame haavad!

Oli jällegi tormine õudne öö — tuul raxutas vägevalt maja kallal, aknaluukidega paugutades, tumedalt kohutavalt kukkusid põlised puud, metsahiiglased tormi jõul. Ent seal läbi

marude, huilgava tuule kostis tasane lauluhelin saadetud kergeil klaveri akordel . . . „Õnn ainult on Jumalas, kust rahu leiad!“

Siis ununes kõik muu, kuulsin janunevail huulil laulu rahust, õnnest, jäädavast. — Ei ole see muusika maine, ta on kõrgem, saladuslik. See on laul rahust, õnnest, Jumalast. Jah Jumalast olin palju lapsepõlves kuulnud, kuid ajajooksul sama palju unustand. Ent nüüd pakub too sama Jumal rahu, mu rahutule südamele, ja õnne janunevale hingele . . . See on liig palju, uskumata. Juba ongi laul lõppend. Klaveri viimased akordid sulasid lauluhelinaga ja siis kustusid. Ühetasane vihmasahin on jällegi kuulda. Kuid laulusõnad kajavad ikkagi kõrvus. Tõstan silmad, näe, seal jällegi nad veripunaseil tähil on kirjutatud igale poole, kuhu iial vaatan, säravad sõnad mahedalt kutsudes, meelitades . . .

Ent siis instinktiivselt langen põlvili, kuis pole ammu olnud. Hüüan meelegeitlikult appi Jumalat.

Minu armastus.

Minu armastus on risti saladus, mida kõik inimsugu teab sest ajast, kui Suurreedel meie kõikide Lunastaja, Jumala Poeg Jeesus Kristus hüüdis: Elii! Elii! lamaa sabahtaani? — sest Ta pidi kogu selle kannatuse karika viimse tilgani tühjendamata, et siis sellega inimsoole, mis oli seni patu ja surma võimuses, tuua lunastust ja valgust!

See risti salavägi hiilgab lõpmata, vägevalt, vabalt mulle ja kõigile, kes seda siin igatsevad näha ja paluvad.

Miski vägi ei suuda seda hiilgust tumestada, ei — sest mida tumedamaks pimedusvarjud ähvardavad minna, seda enam ta särab, vabana, auhisena.

Ka minu armastus on sama vaba ja jäädav: selles seisab tema suurus.

Ma jään mõtlema vahel ja küsin siis eneselt, miks ma armastan just risti? Kuid siis küsin ma ka, miks kohiseb meri alalõpmata?

Ma ei oska vastata. Ja seda ei tea ükski ilmas. Ja seda armastust, mis peitub südames ja hinges ristilt voolavaist salakiirtest, ei mõista ükski, enne kui ta pole ise sama tunnud.

— Anna rahu, rahu jäädavat, kui Sa muile annad, anna mulle ka. Seal tunnen, kuis nägematus kätes viibin, tunnen, kuis südamesse rahu voolab, joovastav rahu, imelik rahu, millist pole veel tunnud. Tunnen end piirita õnnelikuna, tõusen põlvilt, et hüüda ka sügisilmale kohutavale, enam ei vaja sinu ühetoonilist nutulaulu, nüüd laulan sulle uue laulu, laulu õnnest rahust, Jumalast. Avan akna ja jahmatun! Ilm on ka õnnelik — —

Ka tema kuulis laulu, omandas sama rahu, rahu jäädava. — Kuldne sügispäike tõuseb taevaservalt. Kadund on paksud pihved, torm, vihm ja maru, mis möllasid ööpimeduses. On samuti kadund, lõppend kui hingetormid.

Seal ei suuda ennast pidada — lähen armsa sõbra, klaveri juurde, ja hõiskan rõõmsa häälega: Ma elan! Ma elan! Klaver raksub sõrmede all, elab kaasa minuga, meie elame mõlemad. — — Elame Kristusele jäädavale, mitte enam noorusele kaduvale — . . .

Armastuse mõistatuse suurus peitub just selles risti saladuses, mis nii vägev on.

Kui põhjatu, kui kestev, kui meelitav ta on!

Kas ma võiksin elada, kui mitte see risti salavägi ei saadaks oma kiiri mu hinge — ei, siis oleksin ma surnud!

Ses ristis on elumõte. Elu ja armastus on kokku punutud — neid ei ole võimalik ühest lahutada.

Ainult see armastus elustab mind ja ülendab vaimu ning südant.

Armastades on elul mõtet ja olemisel sihti! Kas sa usud säherdusse armastusse?

Armastus on vaba olnud ja jääb ka selleks. Kõiksugu väiklased mõtted hävinevad selle armastuse kiirtes. Kui sa tunnud seesugust armastust, siis tunnud sa seda omas südames, hinnata ei või sa seda mitte.

Tundma pead sa teda oma südames ja uskuma ja lootma. Kui sa seda võid, siis armastad sa tõesti . . .

Minu armastus — risti saladus on mu elu, mu mõte . . . —n.

Sävitaw ekfitus.

18. sajandi lõpupoolel pääsesid Euroopas, enam kui enne, õitsele mõistusõpetus ja usuvastased aated. Rahvavalgustajad ja õpetaja püüdsid purustada waimustufega ristiusu aluseid. Arwati, et olewat tulnud aeg, kus inimesed enam ei tarwita jeda päästmist, mis on Kristuse weres. Pöörati uhkelt selg kõigile jumalikkudele tõdedele ja mindi oma teile, inimitarkuse ja lihahimuga fillutatud teeradadele. Sarnase valgustuse kaitaja oli ka Preisi kuningas Friedrich II, surnud a. 1786. Ta harrastas Brantseuse tsiwilisaatsooni ja

pidas Voltaire'i oma palees, ega saanud enda wiha Kristuse wastu.

Sarnane külw kandis pea wilja. Uskmatuse ja jumalafartmatuse kaswajid kohutawalt. Oma walitsuse lõpul kurtis Friedrich II, et ei wõinud jätta oma rahwast nii wagana ja jumalafartlikuna, kui oli ta saanud teda oma isalt. „Tooge jälle usk maale,“ hüüdis ta ministreile. Gemal perekonnast, ilma isade Jumala rahuta suri „Sanssouci filosoof“. Ta oli põlanud Jumala. See oli ta elu õnnetus ja parandamatu ekfitus.

(S. Wiikkolehti)

William Booth.

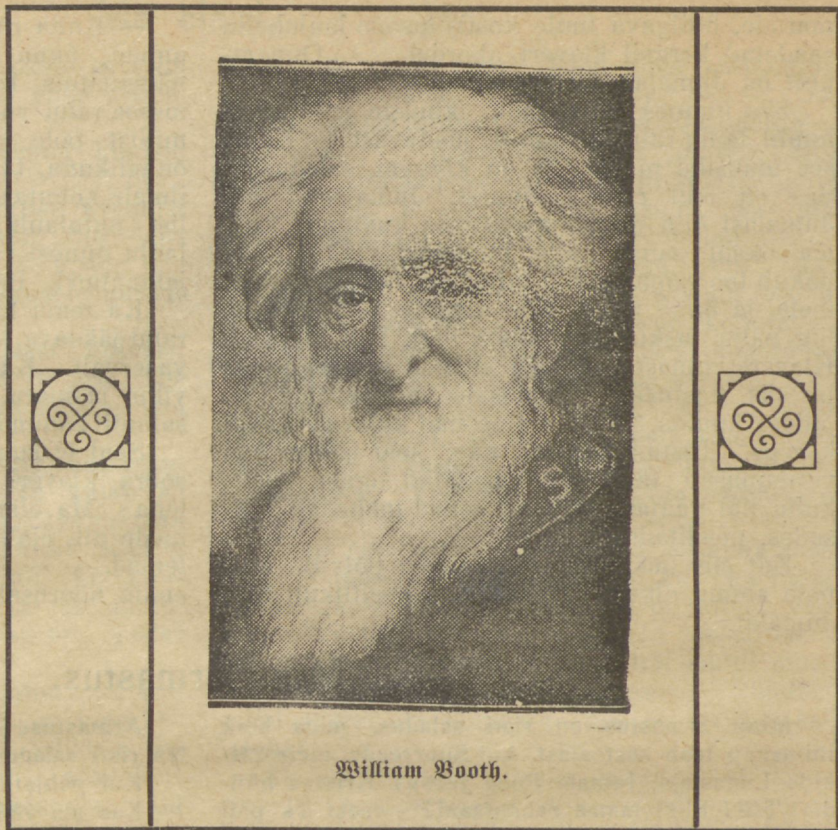
Aprillikuu 10. päeval möödnus täpselt sada aastat juure usutegelase, Päästearmee ajutaja William Boothi sünnipäewast. Tema sündimise mälestuspäewa peeti eriti Päästearmee ringfondade suure pidulikkusega, aga ka meeleolus, milles hoowas wana hallihabemega kindrali waimu. Londonis peetud mittingul esines ka Inglise peaminister Baldwin, kes oma kõnes tähendas: „Tänapäewal täname Jumalat William Boothi kui mehe eest, keda kogu ristiusuline maailm tunnustab suurimaks usuliseks juhtiks.“ Ja selle mehe elule ning usulisele tegewusele tahame heita lühikeste pilgu.

10. aprillil 1829. aastal Nottinghamis, Inglisemaal, nägi jelle maailma walguft esmakordselt wäeti laps, William Booth, kes juba warakult oli täidetud Jumala waimuga. 13-aastase poisikesena on noor William juba tänawail kogumas omaelulisi poisikesi, keda ta toob metodistikiriku pühapäewakooli, seal juhtides neid Jumala juurde. Noormehena jutlustab William Booth, kes üldkirikust lahku löönud, Londoni wiletfamas linnaosas päästmisest ja Jumala armust. Niijuune misjonitöö lahtise taewa all oli tol ajal uudis, Jumala põlgajad ja isegi walitsewa kiriku tegelased saatsid William Boothi poole pilkeid ja põlastawat naeru, kuid noor jumalamees jäi truuks ja julgeks. Ugugi, et wastutõõtamine oli suur igas kihis, suutis William Booth piibli kaudu tuua inimesi patutundmisele ja päästmisele, ja ta kogus enda ümber rohkesti poolehoidjaid, kes ühes temaga käisid raskest ja waewalist usuteed. William Boothi algatusel ajutati 1865. aastal Londonis waimulik ühing „Kristlik Misjon“, mis hiljem, kümne aasta pärast sai endale nimeks Päästearmee, ühes wastawa sõjawäelise korraldusega. Sellest ajast peale töötas William Booth oma truu ja Jumala waimuga täidetud naise Katarina toetusel Päästearmee põllul, mis aastate jooksul lewis üle Inglisemaa piiride teistesse Euroopa riikidesse, Ameerikasse ja lõpuks üle terve maailma. Kuni lõpuks, augustikuu 1912. aastal pääjes wäimata töötaja igawesele toduumale.

Kuiwõrt armastati William Boothi ja millele juure poolehoidu oli ta wõitnud oma inimarmastusega, seda näitas küll William Boothi matuspäew, mil oli tänawail kogu Londoni rahwas, kes saatsi suurt Jumala sulast läbi pealtna tänawate wiimisele puhkepaigale, Abney-pargi kalmistule.

Laseme nüüd William Boothi ennaft meile kõnelda. „Nastakümneid tagasi,“ nii jutustab ta, „walisin ma inimeste päästmise ja Jeesuse riigi lewitamise oma elu kõrgemaks sihtiks. Sellest ajast, mil ma ühes wäitefes majatefes oma sünnilinnas pidasin omi esimesi palwekoosolekuid, kuni tänapäewani on see siht jäänud minu elu juhtiwaks põhialuseks. Kammidus, lilled, muusika ja muud kenad asjad, mis ühenduses usulise teenistusega, olid ainult teisel kohal selle sihi saawutamisel.“

Kohe pärast enda ümberpöörmist jäin ma palawikku ja ma wiitisin juba peaaegu hana äärel. Kuid Jumal terwendas mind, ja paranenult küll nõrk olles, sain ma oma sõbralt Will Sansonilt kirja, milles ta mind palus teda aidata misjonitöös Lon-

William Booth.

doni mülgaste-linnaosas; terweks saades asusin ma rõõmuga teda aitama.“

Oma proowijutluse kohta kirjutab William Booth järgmiselt: „Ma nägin enda ees surewaid hingi; ühel pool taewa awatud wärawad ja teisel pool pörgu lahtised ukked, kuna Jeesus Kristus wälja-sirutatud kätega seisis keskel ja kutsus kõiki, tulla ja lasta ennaft päästa. Kogu minu hing kiendas selle järgi, et teha, mis ma wõin, et toetada oma Issanda kutsut ja seda sellel õhtul teha.“

Ühes teises kohas kirjeldab William Booth liigutawate sõnadega omi tundeid, kui ta lahkus õpetaja ametist. „See oli südantõhestaw toiming. Kõikjal üle maa oli palju inimesi, kes armastajid mind ja minu truud abikaasat. Ka mina armastasin neid, ja nende lahtumine walmistas mulle kirjeldamatut muret. Aga ma tundsin, et pean järgima sellele, mis mulle tundus Jumala näpunäitena. Nii lahkusin ma ühes naise ja neli wäitefe lapsega oma korterist ja läksin weel kord wälja maailma, Jumala hooleks kõike usaldades, tõepoolest teadmata, kes mulle annaks mõne marga ehk mida ma pean tegema ja kuhu minema.“ Edasi kirjeldab William Booth, miks ta pidas tarwiliseks ajada oma usulises tegevuses eriteele. Kindral kirjutab: „On saanud peaaegu moeasjaks, et kirikud peawad igal aastal oma „aratused“ ehk „erilisi“ teenistusi, kuid neljaltümne aasta eest olid nad kõik üksmeelselt sellaste püüete wastu, nii et ma pidin wäljaspool kirikliku organisatsiooni otfima wababust, mida ma nõudsin: otfida kadunud ja päästa neid, kes ialgi ei astu jalagagi kirikusse.“

Minu esimene mõte oli, arendada ewangelisti tegewust ja ümberpöörnuid ta-

gaft anda kirikule. Kuid warsti weendusin, et nad sinna ei läinud, et neid seal ei soowitud näha ja — mis kõige tähtsam — leidsin warsti, et ma wajan ise neid hingi.“

„Ma ei taha kirikut küll mitte laita, aga mul on mulje, suur rahwamaas leiab, et on olemas suur kiristik armastuse tunnustamises — mis on õieti ristiusu südameks — ja selle jõudude tegevuses ning tõelise enesefalgamisega igapäewases elus.“

William Boothi armastuses langenute ja huffujate wastu wäljendus tema sügaw hing. „Mis wõis olla meie arusaamise järgi William Boothi imelise töö saladus?“ küsib ühes kirjelduses William Boothi hinge kohta tema elulookirjutaja, tuntud H. Wegbie. „Uff polnud kindralile ei muinasjutt ega sentimentaalne woorusõpetus, waid tõsiasi. Ta polnud ei müstik ega ta teoloog. Ei, tema oli mees, kes seisis elu keskel ja kes tarwitas usku kui suurt jõudu, inimhingede päästmiseks, kui suurimat jõudu, et kultuuri hoida enesetapmise eest. Jga sõna Jeesuse suust oli talle suurima tähtsusega. Ta ei katsetanud usku kohandada moodsa eluga, waid tahtis, et moodne elu kohanduks usuga.“

Kord küsisin ma kindralilt, et ta ütles mulle ühe lausega, mis on ristiusu mehe elu. Ta wastas sellele: „Uue testamendi päästmine nõuab kogu elu wabatahtlikku andumist uue südamega tagajärjena, ja nimelt, et teostada eesmärki, milleks Jeesus Kristus elas, kannatas ja suri. See tähendab, et ümberpöörnu saab mitte ainult Jumala lapset, waid ka Jumala sulast; mitte ainult päästetuks, waid sõduriks.“

Kindral William Boothile tähendas uff tänuiliku ja rõõmsat andumist Jumalale. Tõelise, ehfta religiooni kogu saladus oli

tema jaoks tulises armastuses, iseenda watahtlikus andumises, isiklikus, teadlikus ja selges enda elu pühituses.

„On palju kõrgelseiswaid isikuid,“ kirjutab sama H. Begbie, „kes kindral Boothi teoloogiat niibelda heameelega pooldavad. Aga ilgei köit, mis on mõistusköit, on neil kardetawal pinnal. Kindral Booth pani peardõhku ilmutusele, mitte filosoofiale wõi uue testamendi moraalile, ja tal oli õigus. Köit Päästearmee õpetused ja põhimõtted, kui ka teatawal määral fogu kriitilise omi, wõivad saada William Boothi arwates inimeste omaks ja neid wõib kuulutada fatustelt, ja ometi ei wõi nad anda wähe-matti jõudu, et edukalt anduda päästmisele ja selle lewitamisele.

Siin weel mõned iseloomujooned, nagu kirjeldeb tema poeg, kindral Bramwell Booth. Aljargneawas mälestuses awaldub selgesti uue tegewusharu — ühiskondliku hoolakande — arenemine Päästearmee ajaloo: ühtlasi näitab see ka tuld, mis põles William Boothi hinges. „See oli ühel warahommikul, kui ma läksin kindrali forterisse Claptonis. Ta oli alles riietumas. Ta ei öelnud mulle „Tere hommikust“ ega „Kuidas käsi käib?“ waid —

„Bramwell,“ hüüdis ta, kohe kui mind nägi, „kas sa tead, et inimesed magawad õõjetti silbadel?“

Ta oli tulnud hilja õõjel Lõuna-Ingliismaalt Londoni ja pidi läbi wanalinna sõitma koju. Wida ta tol õõl näinud, oligi tolle hommikuse ägeduse põhjusiks. Kas ma tean, et inimesed magawad silbadel? . . .

„Mine ja tee midagi nende heaks.“ käskis ija. „Meie peame midagi tegema.“

Päästearmee uuemad arwud.	
(Sulgudes arwud 1912 — William Boothi surma aastast — on toodud wõrdluseks.)	
Maad ja aumaad, kus töötab Päästearmee (58)	83
Keeled, millel armee kuulutab ewangeeliumi (34)	67
Korpused ja eelpostid (9415)	15517
Ühiskondlikud asutised ja korraldused (1142)	1533
Päewakoolid (572)	1086
Mere- ja maawaelaste kodud (10)	30
Dhwitjere ja kadette:	
wälgatõõs (13128)	20226
ühiskondlikus tõõs (2860)	4587
kokku: (15988)	24513
Sõprade arw (5601)	9124
Dhwitjeride arw (55658)	105034
Muusikantide arw (täieal.) (23313)	34091
(noored) (2553)	8858
Wanljad (13092)	61265
Korpuse kadettide arw (11551)	33109
Wjakirjade arw (81)	122
Kõigi Päästearmee ajakirjade ühe wäljaande eksemplaride arw (1.029.804)	1.908650

See kõnelus saigi Päästearmee õõma- jadele ja kodudele aluseks ja lajeb ühtlasi heita pilku asutaja heategemise püüdele, mis sai tema juures kireks. Teine William Boothi tähtjam omadus oli tema otse-kohejus, millel loomulikult olid ka nähta- wad tagajärjed. Kolmas filmapaistew omadus oli tema raudne tahe. Ta oli

liikumatu ja seepärast kaudses mõistes wõitmatu. Need kolm omadust olid, mis wälja tõõsid tema isiku ja teda tunnustasid tolle inim põlwe ajal. Ilma tahtejõuta oleks ta küll olnud wõimas ja armastus- wäärne, kuid mitte Päästearmee asutaja.

H. Jänes.

Noorsooühingute ümber.

Kas noorsooühingud on piiblikud?

P. Siin.

Ka praegust majanduslikku kriisi noorsootõõs ei saa panna organisaatsooni arwele. See mis meil, pole igal pool maksew. Näitaks töötab Soome C. E. liit juba kolmekümne aasta ümber; nende häälekandja annab iga aasta suuri ülejäate kodumissjoni jaoks; saadetakse terve rida jutlustajaid wälja jne.

Kannatab ju terve riigi majanduspolitika, loomulikult siis wähemadki töõharud. Ei tea, kas on paremat seijuforda C. B. U. S. rahalistelt, kui sealt maha arwata wälisõõetused? Kas seal ka seepärast, et foguduse põõhimõtted poleks piiblikud?

Pole ka nüüd just paragrahwides, waid sellest, et on kirjutatud ebaelulisi paragrahwe wõi jälle on teostamata jäetud häid. Wäga hea, kui meie saame lahti üleaurjast paragrahwe pallastist ja teda wõib teha iga ühing oma aranagemise järele.

Kordan weel: wäga palju oleneb juhtidest. Seda tõõndab fogu Piibli ajalugu — algusest lõpuni, samuti kiriku ja ülbajalugu. Parimadki organisaatsoonid on hinge heitnud tõõlilikkude juhtide puudusel. Jussamadki waimulikud nii wabad kui korraldatud liitumised on wälja surnud wõi kwinunud, et polnud mehi, kes oleks Jumalast ajutatud asja ebasi wiinud.

Juhid wõivad teha ta ilmlitkus ja kristianiseeriwaks, wõi jälle teha taõ õnnistatud liitumise. See on kuidas ja mis sihis asju aetakse.

Teistest küljest pole Jumalale tähtis niioõrt worm kui siiseelu. Walamel meeljamini puhast wett puhtasse kiwikruusi kui musta niferdatud kulbpeekrisse. Jumal on wõinud õnnistada wiletsamagi töõkorraldust, tarwitannud wiletsamaidki riistu, sest nad olid siie- mielst puhtad. Ja paremaist digemaist, piiblikumast töõ- korraldustes wõib walitsewaks saada surm, kui pääseb sinna ükskõõitus, ilmameel ja patt. See on tõõsaj. Piiblikumist wormis ei kindlusta meid ebapiiblikumist siiseeluse.

Ei — Jumal ei ripu wormide küljes. Ei uua ka, et organiseeritud noorsootõõd liiguts otse walejoonel.

Kas on toonud noorsooühingud Kristuse ihu kallunemist endaga?

Siin tuleks meil wahet teha nähtawa kohapealse foguduse ja Kristuse ihu wahel, mis on silb fogudus. Kui nähtaw kohapealne fogudus oleks Kristuse ihu, siis oleks Kristuse ihusid lugemata hull.

Kallustamist tekitab parteimeele waim, omakaju- püüdmine, — oma jõõu j. u. e. Kui see waim walitseb wanade hulgas, laguneb ta kõõgi peale. On perekondi, kus köit pere- konna liimed elawad isekeskis wastastikus riisus. Lapsed, kes selles perekonnas sünniwad, päriwad sama meele.

Juhtide kõõus on ära hoida riide ja parteimeelt. Wahest aga kutjutakse nad otse wälja sel teel, et hakatakse mater- dama ja maha tegema.

Ja kuidas on sünninud paljud tänapäewa fogudusi, kui mitte siemiste riidude ja parteimeelte sünnitustena. Wähe on fogudusi, mis oleks tekinud puht misjoni mõttes, waid enamasti igal ühel on seljataga mõni kirew riuaeg, mis lahtumisi sünnitaks.

Kas on aga seepärast fogudus organisaatsoonina kui niifugune süüdi? Ei, waid inimesed, kes andsid maad parteiwai- mule. Ka siin ei määra organisaatsooni olemasolu ja worm, waid motiivid, mis teda tekitasid.

Kui weel wõtta noorsooühingut foguduse töõharuna, siis ei saa tõõlda, et tal poleks eluõõigust Kristuse ihu seijufokalt.

Et K. K. puundub albumit „Kümme aastat rännakut sihi poole“ ümber nimetades seda — kümme aastat rännakut hana poole — ja ette tunes albumis esitatud arengu mõningaid sei- latuid kui tõõndusi noorsooühingu otstarbekohajetusest ja elu- jõõuetusest, siis wõib tõõlda, et töõharude likwideerimisi on ette

tulnud igal pool, waft pole seda aga nii awalikult ette toodud, kui selles albumis. On loomulik, et noorte energia on kääriw: loob ruttu ja tüdib ruttu. On selles aga organifatsioon jüübi? Kuid ometi on selle künne aasta jooknl iffagi rohlem ära tehtud kui mitte midagi, ifegi wõib-olla rohkem kui mõnes suures üldorganifatsioonis.

Kui surm tuleb kuhugi majja, siis pole maja selles jüübi igakord, waid inimefe haiglane ifieelu. Parimais lofsideski surewad inimefed, kui mõni batfifil on pääfenud organifismi ja selle murdnud.

Kui P. W. ei oleks praegufe noorfootõõga ta wälislaadi päraft, siis ei oleks olnud ühtegi wilja, ei ühte ainukeftki pöörmift, ei mingit õnniftust. Eks ole ju ometi Jumala Waim fee, kes äratab inimefi ja pääftmifele toob? Kuhu tahame aga panna need mitmed künne, ifegi fajad, töõ wiljana, kes selle läbi täna wõitlewad jumalarahwa ribadef?

Peats aga Püha Waim ära lahkuma, siis küll mitte organifiooni, waid ifieelu päraft: kui on ifife pääfenud patt ja ilmameel.

Õtfigem wiga enefteft! Jfsand käskis alata armuõpetufe kuulufustõõga Jerufalemmaft. Jerufalemmaft tuleb hafata ta wigade õtfigift. Peame nii, töõtegitjad, kui fogu uftliffond, kae füdamele panema ja küfima: minaks fee olen?

Wõib-olla wiiks Jumal meid prohwet Hefefieli kombel

templi pühamafe nätlama neid roojufi ja ebajumalaid, mis ümber ja ümber ehjwad falakambrite feinu ja mille ees kumardawad ja fuitfetawad Jfsraeli wanemad, ning mille päraft pidi lahkuma Jumala au.

Kui role ärkamift ja muud õnniftust, siis on fee küll pühitsemata elu tagajärg.

„Ärkamine on pühitfufelu loomulik tagajärg“, ütles Finney fee kuuluf wägew Jumala mees ja ewangelift. Tõulets ta täna hauaft üles, kordaks ta sedajama. Ja tal oleks feejama wägi tänapäew.

Leian famuti kui w. D. Matfon, et pole efimefe järgu tähtfufega mitte fee, kas noorfooühingud wõi waba noorfootõõ, waid miks üldfe pole waimuelu jügew?

Jlmas aga käib laine laine järele — kord tõustes, wajudef ja jälle tõustes. See on täiega katfutatw politikailmas, kus rewolufioonilaine fufutas kroonifandjad asetades neid demokraatiaga, kuid waewalt möõdunud künne aastat, kui ei rahulda demokraatia walitfus ja uuefti kui maaft üles tõusewad kroonitud pead.

Seejama pilt paistab meile ta kirjuloof. Nii — seda oleme läbi elamas ta meie omas noorfootõõs tänapäew nii kiirefti arenewas ajajärgus.

Ja kuigi ta jureks — siis ei jää ta mitte hauda — ta tõuseb taas üles! . . .

In memoriam.

Õiekuul sageli puhub külm tuul,
Variseb lilleõis, kahvatub huul,
Surm! Ei sind karda ma,
Sest koju wiid mind sa.
Ligemal Jumal Sull', ligemal Sull'! . .

24. märtsil, õhtu kell ¼ 11 uinus ta vaikselt oma hinge Issanda kätte usaldades, kelle nime ta surmaheitlustes alatas mainis üle kohiseva surmajõe kuldse, igavese Isa riiki minnes, mille aulist valgust ja taevaruumist kostvaid lauluheliseid talle juba mõni tund enne unele suikumist kuulda anti, mis ta oma sängi juures viibivale õele teatavaks tegi sõnadega: „Ma kuulen üht laulu ilusat! . . .

. . . Ja surm ning pimedusvägi pidi taganema igavese valguse riigist laskuvale rahu käskjalale maad andes, kes võitlustes väsinud ja ihuliselt valudest palju kannatada saanud lapse õrnalt, pehmeil kätel hinge kodumaale kandis — Isa juurde.

Selle Isa juurde, keda ta juba varakult tundma õppis ja kelle tee peale, ta omast esimesest kutsumisest alates, kõigist maistest takistustest hoolimata, kuni viimse hingetõmbu seni truuks käijaks oli jäänud.

Ei mäleta täpselt, kunas ta Narva Ühingusse tuli, kuid tean, et 1922. a. ta võttis osa juba hoogsalt toleaeagsest juunioride laulukoorist ja muust noorte töõst. Ja minul, kui toleaeage juunioride koori juhatajal, oli alati Martast heameel, kes ei jättnud iialgi ühtki lauluproovi vahele ega polnud oma puudumiste ja hiljaksjäämisega kunagi kellelegi halvaks eeskujuks.

1924. a. aprillikuust astub ta juba C. E. tegevliikmeks, kelleks ka jäi vahetpidamatult kuni oma viimse tunnini.

Töõtades laulukooris, p.p.-koolis klassijuhata-

jana, korraldavas ja kutsetoimkondades, olles viimases käesoleva aasta algusest peale juhatajaks, oli teda peale selle veel igal pool, kuigi mõnest toimkonna nimekirjast puudus, aktiivsemalt osa võtmas näha. Viimased nädalad waid enne koju minekut oli ta kopsuhaiguse tõttu sunnitud veidi tagasi tõmbuma, troostides end sellega, et terveks saades seda enam jälle töõtama hakata. Ent tema töõpäew oli õhtule jõudnud ja nüüd võttis Isa ta oma juurde hoolimata sellest, et ta oli alles noor, 24 a. vana, ja veel töõtata igatses — sest Isa teab parimini, mis Ta oma lapsega teeb! . . .

Viimase võimaluseni püüdis ta kaasa töõtada ja käia omas armsaks jäänud Ühingu. Haigemajas, kuhu ta veel omal jalal läks, viibis ta kõigest 6 päewa.

Alles 4 nädalat tagasi enne oma lahkumist deklameeris ta Ühingu nõorsookoosolekul.

Varemalt deklameerides valis ta ikka sarnased deklamatsioonid, mille sisu väljendas igatsusi igavese hinge kodumaa järgi, mille peale juba mõned noored talle märkuse tegid:

„Sa, Marta, muud kui alati kodust deklameerid, vali vahest ka mõni teine teem!“ Siis alistudes teiste soovile, deklameeris ta viimati vabadusrõõmuse: „Üks ainus elu, üks ainus noorus.“

Kui hinges veel kajab mul ta eelviimane deklamatsioon, mis ta koosolekul ette kandis jällegi omast armsast teemist, — hingekodust . . . — „Kuju, koju igatsen ma“ — need sõnad, mis nii iseäraliselt, mitte enam maise igatsusega polnud väljendatud ta poolt, liigutasid kõiki ja tahtmatult kiskusid enesega kaasa lendama sinna kuldse igavese kodumaa poole . . .

M. Raik.

Jah, koju Sa igatsesid alatasa kui väsinud rändlind siit külmalt maalt ja sinna Sind ka kutsuti siis, kui need igatsused Sul siin kõik maised kütked purustades ja puhastustulest läbi käies täiesti kul-lana löid särama — sest siis alles saame me sinna! Ja, Sinu hing oli vabaks saanud kõigest — sest meeles mul veel värskena too talveõhtu, mil kord pärast noorsookoosolekut noored veel omavahel saalis, suure sooja ahju juures istusime ja mil kel-legi poolt küsimus üles tõsteti: Kas oleksime praegu valmis ja vabad, lahti kõigest siit ära mi-nema, kui Ta järele tuleks? — Siis nii mitmel noorel oli ikka veel midagi, mis hinge siia köitis, kuid Marta oli esimene, kes rõõmuga ütles, et teda miski asi ei seo enam siia kaduva ilma külge...

Suurneljapäeva õhtul toodi ta põrm Ühingu saali. Ühing oli kaunistatud seks puhuks noorte poolt leinavärvidega ja keset saali musta krepp-

paberiga kaetud lampide ja küünalde valgusel, keset loorberipuid ja elavaid lilli oli tema. Kahju, et see seal viimses voodis lebaja oli Marta ja mitte mina, sest tõesti ilus on nii uinuda ja selle tühise kaduva maailmaga jumalaga jätta, kui tead, et üles tõused seal igaveses kuldses Isa riigis, kus enam ei ole nuttu, ei leina, ei palavat ega külma, kõrvetuuli ega elumere vintsutavaid laineid!

Suurreedel pärast lõunat viidi Marta Ühingu-st, suurem jagu teest kätel kantuna, kalmistule...

Jah, Marta, su mälestus püsib veel kaua, kaua meie Narva noorte kaasvõitlejate hinges ja su va-rajane lahkumine meie keskel virgutab meid seda hoogsamalt töötama ja hoolsamini meie ühist teed Kristuse risti valgusel käima, et kord see lahkumise leina valu meis võiks muutuda igaveses hingekodus jälleägemise rõõmu hõiseks!...

H.

Rudolf A. Aumann †.

Jumala teed on imelikud, sageli meile mõistmatud. Mõndagi seletab alles igavik.

Ootamatuna saabus sõnum R. A. surmast, kui olin jõudnud tagasi Suurreedel Narva konverentsilt. Imelik — samal päeval 29. märtsil, kui saatsime viimasele puh-kusele õ. M. Raik'i, kutsus Issand ühe teise oma lapse ka oma juurde — meie armsa noore venna R. Aumann'i. Alles saamas 19-aastaseks, lootust äratavas eas jumala-riigitöö suhtes — ja seal viis Issand ta ära.

Paari aasta eest alles matsime mullapöue ta venna, kes oli kõige hoolega püüdnud juhatada Ruila C. E. Ühingu ja kelle lahkumine tundus suure kaotusena kogu ühingule ja ka liidule; nüüd jälgis talle noorem vend.

Iseloomult oli R. A. tasane ja alandlik kandes juba noorelt hinges igatsust elada Jumalale, mis ka täitus.

Varsti pärast venna surma võttis ta mõned kohustused endale.

Leinajale emale on see küll raske hoop, kuid teisest küljest troostib teadmine — ta on varjul Jumala juures, pole enam karta, et ta langeks eluvõitlustes. Kõik see ei hirmuta enam. Lahkumine oli vaikne ja kindlas ussus võis ta öelda: „Kõik on pestud talle veres ja nüüd lähen ma Jeesuse sülle!“ Kell 1/22 öösel kanti ta ingleist Is-sanda juurde.

Matmine oli pühap. 7. aprillil Hageri kirikus, kust siis ta surnuaeda kanti maamulda sängitamiseks. Lah-kumissõnu ütlesid vennad: Velk, Sink ja teised. Lau-lis Ruila noorte koor.

Jälleägemiseni suurel ülestõusmishommikul!

P. S.

Suletud huuled.

Jutustatakse kellestki noormehest, kes töötas suures rauatehases. Ühel päeval kukkus ta hõõ-guvkuumale plaadile. Kaastöölised päästsid ta sealt koledast paigast, kuid tal jõudis terve teine pool ära põleda, kuni luuni. Ei olnud lootust ellujää-miseks. Rutati arsti järele.

Kannataja mees aga hüüdis: „Laske arst olla. Kas on siin keegi, kes võiks mulle öelda, kuidas saaksin päästetud. Olen hooletusse jätnud oma hinge ja suren ilma Jumalata. Kes võib mind aidata!“

Tema ümber seisis kolmsada meest — kolm-

sada — ja keegi ei võinud talle näidata pääst-misteed. Kahekümne-minutilise vaevlemise järele suri ta.

Ühelt langenud usklikult, kes oli ka selle koleda õnnetuse pealtnägijaks, küsiti, kuidas see mõjus temale. Ta vastas: „Suri ja mehe hüüd kajab veel mu kõrvus. Oo, kuidas oleksin taht-nud sel hetkel võida põlvitada ta kõrval ja juha-tada teed Jeesuse juurde, kuid minu elu on sul-genud mu huuled.“

Kas ilmutab su elu sinu päästmisest, või sulgeb huuled?

(S. Viikkolehti.)

KODUMAA TEATEID

Narva konverents moodustus õnnistatult, kuigi alul tundus raskest vaimu. Kõige armu Jumal ei unusta oma rah-wast ja nii nägime õnnistusvihma pilvi ka selle linna ja kon-verentsi kohal. Konverentsi lõppedes jäid vennad Wolmer ja Sink veel mõneks päevaks Narva jätkama äratuskoosolekuid, sest Issand oli uufe avanud. Tänu Tallele, tapetule, kelle surm on veel paljudele elus!

Bikemalt kirjelduses.

Konverentsile saatis kirjaliku terwituse ka vend Raabe Riia Sofia Ühingu poolt. Terwituskalml T. laul 118: 24--25.

Tänavu on XII alliansikonverents Nelipühil. Kon-verentsi paigats endiselt end. Bilienthali palvela Weerenni t. 4-a. Konverentsi ettevalmistustel juba hoos.

Nelipühi konverentsi ajal on meil nagu iffa C. E. Siid u

aastapeakoosolek. Arutusele tulewad tähtjad küsimused, seepärast peats iga Ühing saadikud saatma, et digeid otuusi teha. Iga ühing saattu ühe saadiku, juuremad ühingud iga 15 tegev-liikme kohtal saabi t.

Gelmiste aastate eestujul peetakse ka tänavu Tallinnas Nelipühil alliansikonverents. Komitee ootab sellele laialdasi osavõtmist üle kodumaa, et ühijelt oja saada Jumala õnnistustest.

Konverentsi üldteem: **Waadatam Jeesusele!**

Konv. algab esimejel pühäl kl. 5 p. l. Weerenni 4-a palvelas ja kestab 3 päewa. Väljastpoolst sissefõitjail ette tea-tada öökorterite pärast oma ringkondadesse või w. J. Puskar'le, Weerenni 4-a. Ligi wõtta teff, pabi, lina ja toidukaani enda ülalpidamiseks. Tere tulemast!

Alliansikonitee.

MÕNDASUGUST

20.000.000 nälgiwat inimest. Suuremat näljahäda pole maailm niigi kunagi näinud, kui on praegu Hiinas. Uuemate teadete järele on seal umbes 20 milj. näljahädalik. Praeguse näljahädaga võib võrrelda teada wagt suurt näljahäda Hiinas 1877. a., mil juri näga umbes 8 milj. inimest. On moodustatud näljahädalistele abiandmise komitee.

Üks kolmandik elanikke 2700 külas on määratud näljajurmale. Minute lootus on kewadine lõikus. Masšilise juuremisega on karta igajuguseid taude, mis wõiwad laastata kohutawamalt weel ja tungida ka wäljaspoole Hiinat. Nii mõllas saja aasta eest jama taud, mis ka praegugi niidab inimesi maha Vääne Shangis, igal pool nuufsurma nime all ja tema tõttu juri üle maailma weerand maailma elanikkudest.

1871. a. ilmus ta jälle Hiinasse ning 1894. a. puhkes ta lahti Kantonis, kus kaswas juuremis tema tõttu wäga juureks. Mõne kuuga juri umbes 60.000—100.000 inimest, kuid mis halwem weel, ta lewis Indias ja wiimaks üle maailma ning nõudis kokku 30 milj. inimohwrit. Indias oli see arv üfinda 10 miljonit.

Palju aitawad taudile ja näljale kaasa igaweesed siifidjad Hiinas. Kõigis neis hädades ja häwitustes näeme aga meie juure prohweiti Isjanda Zeeluse sõnade tõestumist: Seeft rahwas tõuseb rahwa wastu ja kuningriik kuningriigi wastu, ja nälj ja taff ning maawäriremised on siis mõnes paigas. Aga see kõik on juure waewa hatatus... Need nähtused on aga Isjanda sõnade järele tema tulemise eel käiwad tundemärgid.

16 keeles wõib küsijale juhatusi anda keegi Berliini politseinit.

Keiser Nero laewad päewawalgele tahetaks Musso-lini küsul tuua Neemi järwest, kuhu nad warandustega hukunud.

Elu ajaarwudes. Saksamaal on keegi wanahärra awal-danud statistika oma elu tegeweise kohta, mis patub mõndagi huvitawat. Oma 80 a. elu kestel on ta: maganud 26 a. 312 päewa, 18 t. 22 min., töötanud — 21 aastat 95 p. 22 m., mures olnud 6 a. 116 p. 14 t. 10 m., einetanud 5 a. 346 p. 5 t. 12 m., oodanud — 5 a. 302 p. 16 t. 45 m., armunud olnud — 4 a. 39 p. 8 t. 27 m., kella waadanud — 30 p. 9 t. 36 m., naer-nud — 1 p. 22 t. 3 m. j. n. e.

Nii täpselt araarwatud ja üles märgitud ja siiski wõib-olla wälja jäänud kõige tähtsamad asjad elus, millel oleks igawitu wäärtus. Ka Zumala juures peetakse täpselt statistikat meie elust.

Hiinas on maksma pandud alates 1. jaan. j. a. Euroopa kalender.

Hiigla meteor. Prof. Kuliti ekspeditsoonil on torada läinud Siberi tundras leida üles paika kuhu kuffus 30. juulil 1908. a. hiigla meteor. Meteoori kukkumist oli näha 800—1000 km kaugusel heleda walguse joonena, samuti pörutus tunti tuhanded kilomeetrite taha ja järeltati tugewat maawäriremist.

Plahwatuse tõttu, mis sündis hiigla meteoori maapinnale langemisel, sündis määratu õhurõhumine. Õnnetuse kohta 40 km eemal paisati õhku pärismaalased tükkis telkidega. Puud selle ümbruses 30 km kauguseni on nagu wägewa tormi läbi murtud loogus maas.

Oli tunda uskumatu kuumust sadandete kilomeetrite kaugusel. Ühe filmapilguga süttis suur metsa ala.

Meteoori kukkumisest sündinud kraater on läbi mõõta 4 km. Meteoor ise kaalult 40.000 tonni ja liitus 3000 km kiirusega tunnis.

Oleks jarnane taewakiwi langenud New-Yorkile või Londonile, oleksid need filmapilguga purustatud ja kõik elawad olewused häwitatud.

Sellest näeme, kuidas meie maakerat wõib waritjeda hirmus katastroof, kui see kokku pörkab mõne hiigla meteooriga. Kui Zumala tund tuleb, hukub torb see maailm tulelekkides.

Trimeste narrustel pole piiri. Maailm on reformi hullustule taudis. On üles seatud pirutate sõdmise reform, ja on seafõdmise ilmameister; tantstii Ameerikas 12 sõdpäewa; 48 tundi seisiks keegi kartudel jne. Maailm on hullunud. Glatafke kui Soodoma ja Noa päewil, kuni äkiline lõpp kõigile tuleb.

Kohutawad arwud. Ühenduse „Tsheta“ kümneaastase juubeliga, mis detsembris 1917. aastal Trotski poolt ajutati, awaldas Sowjeti walitsus esimest korda mõned arwud, mis paljastasid sowjeti täidesaatawa wõimu „tööd“ tema terwes roojuses. Moskwa walitsuse andmete järele on 1917. a. detsembrist kuni 1921. a. septembrini mitte wähem kui 1.766.188 inimest mõlemast soost tapetud. Nende seas oli: 6775 kooliõpetajat, 8800 arsti, 355.250 õpetlast, 1243 preestrit, 260.000 sõdurit, 192.350 töölist ja 815.000 talupoega. Nende arwudele tuleks weel juurde arwata 18.351 inimest, kes septembrist kuni 1921. aasta lõpuni surmati; peale selle need 38.000, kes 1922. a. Tshetade ohwriks langestid; need 112.000, kes talupoegade mäsfsu juures 1923. a. Tsheta poolt surma mõisteti; weel on juurde arwata need 14.000 ohwrit, mida 1925. aasta nõudis, 3000 — 1926. aastal, ja 9574, mida 1927. aastal maha lasti. Me ei pea ka mitte neid unustama, kes waitfelt Tsheta kaju peale „likwideeriti“, nii et see kokku kolm miljonit ohwrit oleks, millesid Tsheta weriwalitsuse jädamel lajuwad. Just juubeli pidustuste ajal saadeti Trotski, Tsheta ajutaja, oma wabikaalsete kaaslastega Siberisse. Tema teod said talle muhtluleks.

Zaanis tahetaks ka keeluseadust maksma panna ja selleks on esitatud riigipäewale eelnõu.

Joomine Wenese lohutaw. Statistiliste andmete järele kulutab Moskwa üfinda aastast wiinale umb. 200 milj. krooni. Iga inimese peale tuleb nädalas 3/4 liitrit. Wäga lewinunud on joomine noorsoo keskel. Kooli õpilastest 8—16 aastani tarwitawad juhuslikult wiina 55 %, regulaarjelt aga 15 %, „ludisleft.“

Weeuputuse ennustaja Ameerikas on keegi William Greenwood'i nimeline mees, et Waikse ookeani rannikud tulewad weeuputuse alla. Ise on ta ehitanud 60 ingliskjala pikkuse laewa, mis praegu ankrus Puget Bays. Üks ta abilistest proh-wet Young käib linnast linna kutsudes inimesi laewa, kuid kuul-dawasti pistude tagajärgebega. „E. Wiifkolehti.“

Kirjawastusi:

Elia Kaska, Wiljandis. — Ei ole wõimalik awalbada teie kirjatööd, kuna siin põhimõttelised lahkuminekud.

A. B. Türi. — Luuletis nõrgawõitu. Ei saa tarwitada.

Räskkirjad saata kirjutatult ainult ühele poolele ja mitte liig suurel paberil, samuti ka mitte liig peentiheda kirjaga.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutaw toimetaja: P. Sink. Toimetuse aadress: Tallinna, Villardi t. nr. 7—1.

2700

Usklik hambaarst

pr. M. Sacharias.

Vastuvõtmine 11—1 ja 4—6.

Lai t. 7—3.

Teen iga-suguseid

kellasepatöid.

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänaw nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. G. Henny.